

EDINOST

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto ob 4 popoldne. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. — Lastnik konsorcijska lista Edinosti. — Tisk: tiskarna Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L 16.— in celo leto L 30.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotnik. — Oglasi se računajo v štirih eke kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 stotnik; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov po L 2. Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2.—. Oglase sprejema inšerati oddelček Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inšerati oddelček se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

Vatikan in Jugosloveni.

V članku pod tem naslovom priobčenem v "Slov. Narod", piše neki "odlični" rodojuba med drugim:

Najbolj značilen je slučaj Karlin. V vsakem pogledu urozen in spoštovan vredni škof, nad vse zmožen za to mesto; edina njegova napaka je bila, da je Slovenec. Naslednikom pa je bil imenovan mož — popolnoma nezmožen za to mesto, ker z večino svojih vernikov ne more niti govoriti.

Vprašanje je: kdo je odstavil mons. Karlina? Če ga je odstavila laška vlada, je s tem zakrivila zločin, ker ne po kanonskem pravu, ne po kakem drugem pravu ni upravičena za odstavljanje škofov. V tem slučaju Vatikan ni samo moč, marveč ga je sankcioniral s tem, da je imenoval Karlinu naslednika, česar ne bi smel storiti nikdar. Ali pa je Vatikan — vsled vladnega pritiska — sam odstavil msgr. Karlina. Naj so mu potem že naravnost zapovedali: pojdi! ali pa mu zapovedali, naj prosi za to: pojdi! — je prav vseeno. Če je torej Vatikan sam odstavil škofa brez kanoničnega vzroka, tedaj je ravnal proti kanonskemu pravu!

Kako drugače je ravnal v podobnem slučaju I. Zupan, škofijski vikar ljubljanski, pred 50 leti? Ko je vlada zahtevala, naj odstavi nekakega župnika — nedolžnega — je zaklical neustrašeno: Ne storim, nimam kanoničnega vzroka!

Čer pa boji temu kakor hoče: zločin se je zgodil, kršeno je kanonsko pravo, cerkveni zakon! Kako naj se sedaj zahteva, da ga spoštujemo verniki?!

Ce bi bil Benedikt XV. v Malmtevedem in se bolj v Karlinovem slučaju neustrašeno zaklical vlad, glasno urbi et orbi: naj bo prepričan, da bi mu ne bilo treba reči za neustrašenim Gregorjem VII.: ljubil sem pravico, sovražil krivico, zato umrjem v pregnanstvu! Kajti vse katoličanstvo, in izlasti se angličanska cerkev z Wilsonom, vsi bi zaklicali vlad: Reko proč! In Benedikt bi stal danes visoko spoštovan od vsega sveta; tako pa zremo vanj kot v slabiča brez poguma in odločnosti, ki ga — posebno pa radi nasilstva na Reki — hvali cerkvi in veri in popežu najstrupenejši sovražnik — list "Asino".

Cerkev pa ne sme biti italijanska, ampak katoliška, vesoljna Rimska kurija ne sme biti izključna domena laških prelato! Italija boji zastopana v njej le sorazmerno po številu vernikov. Papež naj si izbira zaporedoma iz vseh narodnosti; vselej pa mora biti pravičen vsem narodnostim! Et omnis lingua confiteatur....

Papeževa enciklika za pobratenje med narodi.

Mir, ta veliki Božji dar, ki se je živo prošil skozi več nego štiri leta, je slednjič vendar zasijal nad ljudstvi in mi se ga veselimo med prvimi. Vendar kali preveč bridkih skrbi to očetovsko veselje, kajti, da-si je vojna povzročila nekako končana in dasi je bilo podpisano nekoliko mirovnih pogojev, ostajajo še vedno kali starih ječ. Vi pa, častiti bratje, dobro veste, da ne more noben mir obstajati in tudi da ne more imeti moči nobena zveza, naj bo še tako nadolgo in pridno premišljena na konferencah in še tako svečano potrjena, če se obenem ne izbrišejo sovražstva in neprijateljstva potom pobotanja, ki bi temeljilo na medsebojnem usmilenju. O tem argumentu, ki je poln boli in nevarnosti, Vam hočemo govoriti, o častiti bratje, in hkrati tudi opozoriti ljudstva, ki so Vam poverjena v vašo skrb. Papež emenja nadaljuje, da si je vedno, odkar je zasedel svoje mesto, prizadeval, da bi se ublažila velikanska tragedija svetovne vojne in da bi se dosegel mir. "Sedaj pa," — pravi dalje — ko se je sklenil navezovanje nekake mir, ne naganja isto usmilenje, da izpodbudim vse zveste sinove sv. Cerkve, ali bolje: vse ljudi na vsoljnem svetu, naj odložijo zastarele sovražstva, in naj dajo mesto medsebojni ljubezni in slogi. — trba dokazovati na dolgo, da bi šlo človečanstvo naproti največjim nevarnostem, ako bi vkljub sklenjenemu miru, trajala dalje med narodi skrita sovražstva in neprijateljstva. Ne bomo govorili o škodi za vse to, kar spada k civilizaciji in napredku, n. pr. za trgovino in obrt, za književnost in umetnost, ki cvetajo samo v narodu medsebojnega mirnega življenja narodov; kajti, kar je veliko važnejše, je to, da bi bilo zadeto naravnost življenje krščanstva, ki temelji v svojem bistvu na usmilenju. Ce obrnemo svoj pogled tja, kjer je divjala besna vojna, vidimo pred seboj neizmerne dežele, obupane in lbedne, množice v tako skrajnem položaju, da jim manka kruha, obleke in streha, ki čakajo pomoči, in slednjič velikansko krdo oslabelih bitij, posebno otrok, kateri izpričujejo s svojimi slabotnimi telesci o grozovitosti vojne. Sv. Oče omencja dalje na tem mestu priliko o svetopisemskem potniku, ki je bil na poti iz Jeruzalema v Jericho napaden in oropan od razbojnikov. Usmilenji Samaritanec mu je obvezal rane in skrbel zanj do ozdravljenja. Ravno tako bi bila potrebna Kristusova pomoč za rane človečanstva, kajti Samaritanec je samo Izveličarjeva predpoda. "Od onega hipa" — pr i Sv. Oče dalje — ko je bila vojna končana, se je začela ustvarjati, ne toliko radi usmilenja, kolikor radi potrebe, vesoljna zveza narodov, ki jih narava navaja na medsebojno združitev več vsled vzajemnih potreb kot pa vsled vzajemne dobrohotnosti, posebno v sedanjem času, ko se je prosvetljenost razširila in ko so se komunikacijska sredstva pomnožila na čudovit način. Sveta Stolica je ob vojni vedno in neumorno priporočala odpuščenje za razlilitve in bratsko poravnavo narodov, v skladu s Kristusovimi zakoni in z zahtevami prosvetljenega človečanstva — niti ni dovolila, da bi se bila ta moralna načela pozabila v spopadu sovražnikov in tekmovalcev, in ne dovoljuje sedaj, po sklepu mirovnih po-

godb: ta načela brani in proglašja še glasneje, kakor je storila nedavno v pismu škofom Nemčije in v onem drugem, naslovljenem na nadškofa pariškega.

In ker k vzdrževanju in množenju te slege med civiliziranimi ljudstvi prispevajo nemalo medsebojni obiski, običajni med glavarji držav in vlad, da rešujejo stvari večje pomembnosti, smo mi — uvažujoči izpremenjene razmere časov in pa dejstvo, da so dogodki ubrali nevarno smer, in ker bi hoteli sodelovati na tem pobratenu narodov — pripravljani, da se ublaži na kak način tista ostrost pogovov, ki so jih po uničenju posvetne oblasti sv. Stolice pravično predpisali naši predniki, da se prepriči prihajanje katoliških vladarjev v Rim v očiščeni obliki.

Ali, istočasno proglašamo slovesno, da te naše odjenljivosti, ki jo nasvetuje, ali, bolje rečeno: zahteva resnost časov, ki jih preživljamo, nikakor ni smeti tolmachi kot tiho odreko svetih pravic, kakor dabi sveta Stolica izkoriščala nenormalno stanje, v katerem se nahaja sedaj. Tiste proteste, ki so jih naši predniki izrekli večkrat, ne radi človeških interesov, ampak vsled svetosti dolžnosti, da se s tem branijo dostojanstvo in pravice te sv. Stolice, obnovljamo marveč ob tej priliki iz istih razlogov, zahtevajoč v polnem obsegu in z največjo odločnostjo, da čim se dogovori mir med nardi, tudi za glavarja cerkve preneha to nenormalno razmerje, ki je iz več razlogov težko škodljivo tudi za isti mir med narodi.

Zveza narodov in Cerkev.

Ko se vzpostavijo stvari v tistem redu, ki ga zahteva pravičnost in krščanska usmilenost, ko se narodi pomirijo med seboj, bi bilo v resnici žetlo, da bi se vse države, odstranivši medsebojne sume, združile v eno samo zvezo, ali bolje: družino narodov, bodi, da branijo svojo neodvisnost, bodi, da varujejo red prosvetljenega človečanstva.

In da se ustvari taka zveza med narodi, za to daje pobude — da molčimo o drugih razlogih — obče pripoznana potreba, da se skrepijo, ako se že ne morejo popolnoma odpraviti, ogromni troški za vojaštvo, ki jih države ne morejo več dalje prenašati, da se na ta način prepreči za bodočnost tako morilske in strašne vojne, ter da se zagotovita vsakemu narodu neodvisnost in celokupnost lastnega ozemlja!

In čim bo ta zveza mej narodi ustanovljena na zakonu krščanskem za vse tisto, kar se tiče pravičnosti in usmilenja, Cerkev gotovo ne bo odrekala svoje izdatne pomoči, — ko ima ravno ona, ki je najpopolnejši tip vesoljne družbe, po svojem bistvu in ciljih, čudovito moč za medsebojno pobratenje ljudi, in to ne samo radi njihovega izveličanja, ampak tudi moralnega blagostanja — in ki jih vodi do začasnih dobrin, ne da bi se pri tem izgubila večna dobra.

Zato vemo iz zgodovine, da so stari in barbarski narodi Evrope — odkar jih je Cerkev navdala s svojim duhom — polagoma odnehali od raznih in globokih sprov, ki so jih ločevali, in se potem v teku časa združili v eno in enovrstno zvezo in so na ta način dali začetek krščanski Evropi, ki je pod vodstvom in zaščito sv. Cerkve ohranila vsakemu narodu njegov lastni značaj, in ki se je povzpela do kompaktne zajednice, ki je pospeševala blagostanja in veličine.

Radi tega se obračamo z ljubeznijo do vseh naših otrok in jih v imenu našega Izveličarja Jezusa Kristusa rotnimo, naj pozabijo stara medsebojna nasprotstva in razhajanja ter naj se strnejo v objemu krščanskega usmilenja, ki ne pozna tujcev: pozivljamo nadalje živo vse narode, naj vendar ustanovijo med seboj resničen mir in se združijo v eno edino zvezo, ki naj postane trajna pod okriljem pravice!

Trumbić o vnani politični situaciji Jugoslavije.

Poročevalec groške "Tagespost" je imel v Belgradu razgovor z jugoslovanskim ministrom za vnane stvari Trumbićem.

Dali vse navedbe poročevalca groške lista odgovarjajo resnici, oziroma, da-li so vse izjave ministra Trumbića podane povsem in neoporečno točno — tega mi seveda ne moremo konstatirati. Odgovornost pada torej na dopisnika.

Razgovor se je nakaal v prvi vrsti okolo perečega in za nas najvažnejšega jadranskega vprašanja. Od uradne osebe — pravi dopisnik — ni pričakovali, da bi naglašala točke, glede katerih gredo mnenja navkrebi. Zato je Trumbić naglašal v prvi vrsti te točke, ki zedinjajo.

Imeli smo — je pripovedoval — tu v ministrskem svetu v prisotnosti prestolonaslednika različen sel, ki so pri določanju splošnih smeric dovedle do popolnega edinstva. Ker so se naši odnošaji do Italije že sedaj zboljšali, da jih je možno označiti za prijateljske, meim, da istotako, kakor pri nas, obstoje tudi v Italiji resna stremjenja v smeri sporazuma. Ni treba, da bi vam mnogo govoril o pomembnosti Reke in Adrije za naš gospodarski interes. Tekom časa se je že dovolj govorilo o tem. Svet pozna pomembnost te važne železniške točke kot trgovskega izhodišnega prisanišča za našo državo. Vi veste, da moremo mi na vzhodni obali Adrije po cokolitimi železnici pri Metkoviću vzdrževati le zgolj lokalen obrat, ne pa obrata na daljave. Zato je Reka za nas neobhodna potreba. Ali, ne samo za nas: države v ozadju, ki gravitirajo na Reko, Češko-Slovaška, Nemška Avstrija itd., imajo isti interes kot mi. Internacionaliziranje Reke se priporoča torej že iz zgolj zemljepisnih razlogov. Niti je izjavil svojočasno, da ima Reka za Italijo le čustveno pomembnost. Ne vem pa, kako on meni to. Ali, vpošteval je morda pri tem narodno situacijo, kakor jo je nastop D'Annunzio ustvaril v Italiji. Vprašujete me glede tistega glasovanja na Reki, na katerem

se je Reka baje izrekla za Italijo. Podal bi tu mnenja celo italijanskih listov, ki so pisali tedaj, da se ta takozvani plebiscit ni izvedel na pravičen način. Morem reči še, da ni v Jugoslaviji ni najmanje sledi čuta vojevitosti proti našemu sosedu. V resnici smo daleč proč od vsake misli na vojno. Nasprotno, mi Jugoslovenci sodimo, da je prišel čas, da končno resno stremimo po miru in delamo. Kdor danes ne dela, stoji pred temno perspektivo. Vsi zdravi elementi sveta mislijo tako. Menimo, da se tudi v Italiji gibljejo misli v tej smeri. Saj gospodu Nitti, ko je izpregovoril take misli, so živovalno prihrjevali v njegovi deželi. Prepričan sem, da je g. Nitti se svojo mirovno politiko tolmach svoja naroda. "Seveda", je pripomnil minister prvici skeptično, "se ne more vedeti, kaj pride."

V nadaljnjem razgovoru je Trumbić označil ves kompleks jadranskega vprašanja kot enotnega. Ne more se izrežati iz njega posameznih delov in posebej razpravljati o njih. Morali bi vsa vprašanja motriti s strategičnih, političnih in gospodarskih gledišč obeh dežel ter iskati in najti na pogojanjih velike splošne podlage za sporazum. Zato tudi ne kaže, da bi se spuščal v posamezna vprašanja.

Ko sem se lotil — pravi dopisnik — položaja na Balkanu ter vprašal, da li so po mnenju jugoslovanske države mirovne pogodbe ustvarile mednarodno in varno mirovno stanje, ali bi je mogle ustvariti, je minister to potrdil z vsem poudarkom, rekši: "Jaz mislim, da je na podlagi mirovnih pogodb podan trajen mir. Tudi na Balkanu. Z Grško smo na dobrem, med nami ni nikakih navzkrižnih točak. Kar se tiče Bolgarske, bo morala ta dežela razumeti, da je makedonsko vprašanje rečeno enkrat za vselej. Pri Romunski si ne domnevam nikakih odnošajev z Italijo na škodo Jugoslavije; to tem manj, ko živimo s to deželo v najboljšem sporazumu. Tudi pri Italiji si ne domnevam podobnih misli, ker ne morem in nočem pripisovati zavestniku nelojalna čustva. Z Grško želimo živeti v miru. Seveda bo to v prvi vrsti odvisno od politike Ogrske same. Če pa bi Ogrska hotela negovati misel na maščevanje, potem bomo mi pripravljeni, da se bomo branili. Saj bomo skoro imeli gotovost v tem pogledu in bomo videli jasno, ko Ogrska odgovori na vprašanje podpisa mirovne pogodbe."

Povsem splošno je rekel minister: "Zagotoviti vam morem, da Jugoslavija brez vsakih ozirov ostane zvesta politiki mirovnih pogodb. Te mirovne pogodbe je izdelalo in odobrilo veliko število držav, in jamčijo mednarodni mir. Sedaj je stvar premaganec, da resno izpolnimo mirovne pogodbe, ki so jih podpisali. Ne bi bilo lojalno in bilo bi nedopustno v mednarodni politiki, če bi se bile te mirovne pogodbe podpisale s kakšno zavratno mislijo. Ob tej priliki bi z vso ostroostjo zavrnil neko nelojalno postopanje, ki se podtika Jugoslaviji. Izjavim, da je popolnoma izmišljeno, da imamo neko zvezo s Francijo, ki bi jej — zvezi — bila ost neperjena proti Italiji. Jugoslavija je vedno delala lojalno politiko. Ta lojalnost bo tudi v bodoče tvorila temeljni značaj našega postopanja z zavezniki."

Dopisnik zaključuje: S tem brezpogojnim priznanjem k politiki entente je Trumbić zaključil razgovor. On diha popolnoma pariški zrak, v katerem živi že leto dni povodom mirovnih razprav. Vsakako so izjave jugoslovanskega ministra nedvoumne in neodpravijo s tem marsikatero kombinacijo, ki so se spletle v zadnjem času.

Kritični in težavni položaj Italije.

K udarcu, ki ga je italijanski vladi, ali bolje ministrskemu predsedniku Nitti, zadal Giolitti z te omenjeno obrazložitvijo svojega notranjepolitičnega programa, se pridružujejo, kakor nalašč sedaj, eden za drugim, tudi udarci od drugih strani. Vstop ljudske stranke v novo sestavljeno vlado ni utrdil Nittičevega stališča, pač pa ga je postavil nasproti novim nasprotnikom, ki so se doslej držali previdno v ozadju. Poleg vstopa ljudske stranke v vlado, je dalo morda tudi dejstvo, da je Vatikan posegel vmes, povod prestozidarski skupini, da je uvedla postopanje proti nekaterim svojim članom, in sicer proti ministru za osvobodene kraje, Lapegni, proti ministru za kolonije Ruini in proti podtajniku za mornarico Celliju zaradi njihovega vstopa v vlado, v kateri se nahajajo tudi člani ljudske stranke, ki so v zadnjem času dosegli veliko uspehov, posebno na šolskem polju, kjer so dosegli med drugim to, da se bo dijakom zasebnih in družinskih šol dovoljevala svobodna izbira srednje šole, kjer hočejo polagati zaključne izpite, pod pogojem da si izberejo kak vladni zavod. Doslej so morali dijaki zasebnih šol polagati izpite na zavodih svojega okraja. Zadnji dogodki v Rimu in tezađevno vladno postopanje je dalo tudi nacionalističnim in bojevnim krogom povod, da poizkušajo še enkrat vsa sredstva, ki bi jim pomagala priti na površje. Tudi Orlando hoče baje zopet poizkusiti srečo. Govori se, da odstopi od svojega mesta kot predsednik poslanske zbornice, ker je bil odločno nasproten Nittičevi povrnitvi na vlado, ker Nitti da ni moč, ki bi mogel priveriti Italijo v dobro pristanišče. Orlando smatra baje, da bi se ogrešil proti svojim nazorom in političnim dolžnostim, če bi ostal predsednik poslanske zbornice, dokler je Nitti ministrski predsednik. Tako prihajajo tudi Orlandovalci k Giolittiju kot njegovi naravni zavezniki, in Nitti se bo moral boriti z velikimi težkočami proti temu novemu odporu. Boj bo težaven tudi v slučaju, da se bo mogel popolnoma zanesi na podporo ljudske stranke, kar pa še ni gotovo, in tudi če bo hotel izpodbiti dala svojemu tekmecu Giolittiju s tem, da usvoji njegov notranjepolitični program, kajti Giolittijev program je program, ki ga mora v sedanjih razmerah odobravati vsak italijanski državnik; toda obenem

program, ki bi ga ne mogel v sedanjih razmerah izvršiti nihče, ne izvemši njegovega avtorja samega. V Giolittijem notranjepolitičnem programu so vsebovane reforme in ukrepi, ki bi se morali izvršiti takoj, ali v najkrajšem času, kar pa je naravnost izključeno pri sedanji sestavi italijanske zbornice, kjer vsaka malenkost zahteva brezkončno razpravo, ki pa ostaja navadno še brezuspešna. Socialistični negativen program bi uničil tudi Nittičeve napore za dosego pozitivnih uspehov. In pred socializmi ima Nitti velik respekt. Kot predsednik prejšnje vlade je Nitti ob priliki socialističnih izredov redkokdaj izpremenil svoje stališče skoraj pasivnega gledalca v stališče aktivnega posredovalca. Ob priliki zadnjih nacionalističnih izredov pa je takoj posredoval, in sicer zelo odločno. Toda to posredovanje ni nikakor utrdilo njegovega položaja, pač pa se povečalo v socialistični stranki zavest moči, ki z veseljem zasleduje še vedno trajajočo polemiko zaradi rimskih dogodkov, ki se je udeležujejo senatorji in admiralji kot Nittičevi nasprotniki, kar bi se kje drugje smatralo za znak blizajočega se razpada, dočim se zdi stvar popolnoma naravna v Italiji, kjer posamezni vojaški in drugi činilci delajo kar se jim zljubja — brez ozira na to, ali se to strinja z državno ustavo in državnim ugledom. Najboljši primer za to je admiral Millo — da ne govorimo še le o D'Annunziju — ki se kot vojak izloča v boju proti vladi kot prvobitilci politične stranke; razni dogodki v Libiji, kjer se glasom zadnjih vestij dogajajo stvari, ki niso ravno častne za velevalst kakor je Italija; v Libiji, ki bi morala biti po italijanskih vesteh že popolnoma politilizirana, a se v resnici italijanske čete ne smejo držniti iz mesta, če nečajo, da jih razni "Ramadani" vjamajo s poveljniki vrd; ne manje očitni znaki popolne dezorganizacije italijanskega vojaškega in upravnega sistema v razmere, ki vladajo v zasedenem ozemlju in v osvobojenih benečanskih krajih. O razmerah v zasedenem ozemlju, kjer postopajo razni vojaški in civilno - vojaški močeti popolnoma samovoljno in neštetočrat ravno nasprotno smerem raznih naredeb in odločkov, ki se itak vsaki dan preklečujejo in menjajo, tako, da bi zadostovalo že samo to dejstvo za izpričevalo popolne nesposobnosti italijanskega vladnega ustroja; — o teh razmerah, mislimo, ni treba tukaj posebej govoriti, ker so vsem našim ljudem že itak dobro in predčro znane. Tudi v italijanskih krajih, ki so bili zasedeni po avstroogrijski vojski, in se sedaj imenujejo uradno "osvobojeni kraji", so razmere neznesne.

Agrarno gibanje, ki že mesece izpodbija temelje italijanski državi, je doseglo tudi v teh krajih višek svojega razvoja, kar Italijo prišili, da bo morala uvažati tudi stvari, ki jih je pred tem gibanjem mogla izvažati. Pri ljudstvu, ki je bilo v teh krajih — in to ne samo v bivši avstrijski Furlaniji — vedno naklonjeno Avstriji, se je ta naklonjenost po vojni izpremenila v odpor proti italijanski upravi; in postopanje sedanjih upravnih oblasti je to protitalijansko razpoloženje še bolj utrdilo, oziroma, omogočilo, da se je na podlagi tega razpoloženja razširilo in ukoreninilo če že ne avstrijsko, vsaj protidržavno gibanje brez kakega neposrednega cilja. Socialistična stranka je zelo spretno izpremenila to smer v komunistično gibanje. Po dejstvu da obstoja v Furlaniji gibanje za dosego neodvisnosti, nam postaja tudi jasno, zakaj so se pred kratkim minuli splošni stavki, ki jo je bila proglasila socialistična delovna zbornica in ki bi imela posledce, ki se ne bodo dale tako kmalu odpraviti: zakaj so se stajavki in vsemu gibanju pridružili tudi takimenovani meščanski krogi, med njimi veliko bogatih veleposesnikov, trgovcev in podjetnikov, katerim gotovo ni šlo za kako gospodarsko pomoč delavstvu in kmetom, s katerimi so itak v boju zaradi agrarnega vprašanja. Da se temu gibanju niso pridružili pristaji ljudske stranke, je popolnoma umljivo, če se ne pozablja dejstvo, da je ljudska stranka v srčitem boju i z agrarci i s socialisti in da ni hotela iztrošiti svojih moči v tem gibanju, ki ni bilo njeno. Že pred to stavko je bilo ogorenje ljudstva zaradi neprestanih spopadov z "arditi" zelo veliko, a je postalo še večje po stavki, po gibanju, ki se pravzaprav še ni kmalo temveč samo začelo prekinilo, tako, da lahko vsak hip izbruhnejo novi izgedi in upori, kakor se je zgodilo tudi Terzu, kjer so se kmelje upli ukazu za izročitev poljskih pridelkov gospodarjem, in jih je vojaštvo s ilo razgnalo, naker je bilo proglašeno v okolici obsedno stanje.

Vlada bo bržkone poizkušala z vsemi sredstvi ustaviti to nevarno gibanje v Furlaniji in ukrepa že sedaj vse močote ukrepe v ta namen. Tako se je te dni razkril velik skandal, pri katerem so soudeležene razne visokostojne osebe. V Castellfranku se nahaja namreč velikansko skladišče, polno raznega materiala in živeža, zbranega iz vseh delov Italije, iz bolnišnic in deloma tudi iz avstrijskih skladišč, ki bi se moral razdeljevati, oziroma prodajati prebivalstvu po znanih cenah; ali razni visoki uradniki so izrabljali svojo oblast in si na račun ljudstva nakopičevali milijonske dobičke. Končno je stvar prišla na dan, in včeraj je izdal kraljevi prokurator v Trevisu ukaz, da se aretirajo kom. Brocco, kom. Padelu in kav. Archetti, vsi trije člani ministrstva za "osvobodjene kraje", ker so ti trije visoki uradniki glavni krivci v zadevi skandala v Castellfranku.

Morda bo vlada poizkušala tudi s silo potlačiti furlansko gibanje toda uniči ga ne, ker volja po samostojnosti in neodvisnosti je pri Furlanijah tako močna, da se ne da zlomiti, kakor se ne bo moglo odpraviti s sveta dejstvo, da so Furlani od Italijanov popolnoma ločena skupina po jeziku in naravi. Saj jim tudi sami italijanski lingvisti priznavajo jezikovno individualnost in prištevajo njihovo narečje k retoromanski skupini romanskih jezikov. — Furlansko gibanje je torej pored agrarnega gibanja največja ovira utrditvi in ureditvi italijanske države. Ali bo italijanska vlada kos temu gibanju je veliko vprašanje, če se pomisli na dejstvo, da je skoraj brez moči proti raznim anarhističnim kompletom in celo proti divjani zločinskih band, ki se je razširilo po vsej Italiji v strah in grozo prebivalstva in tudi vlade, ki je proti tem razmeram brez moči. O protidržavnem delu socialistične stranke, ki je v Italiji najmočnejša in katere delovanje ne more vlada paralizirati, ni treba morda posebej govoriti. Kar se tiče gospodarskega in finančnega položaja, je Italija tudi v strašnih škripcih.

Ce se torej pomisli na vse te notranje neprilike, katerim se pridružujejo še vnane politične, med njimi jadransko vprašanje, je jasno, da bo Nitti slovel v zgodovini kot eden največjih mož Italije, če se mu posreči, da privede to nesrečno državo do cilja, za katerim hrepeni.

O Jugoslaviji.

Ta razprava je bila pisana izven uredništva. Da-si se ne bi mogli pridružiti vsakemu nazoru pisca in se nam tudi zdi tudi tu pa tam sodbja preostra, jo priobčujemo vendar radi važnosti in aktualnosti stvari. Uredništvo.

I. Kakšna je sedanja Jugoslavija?

... onstran demarkacijske črte toliko in toliko tisoč naših ljudi, ki pričakujejo od nas drugačnega dela, nego je to... — Posl. dr. Puc v belgradskem parlamentu.

V naslednjih vrticah mislim podati v obliki kratke študije nekoliko misli o sedanji ureditvi države SHS in posebno o sedanjem notranje-političnem dogajanju v tej državi. Clovek bi lahko pisal takšen poizkus o katerikoli drugi državi, n. pr. o Kitajski ali Braziliji in gotovo bi bilo vprašanje tudi zelo zanimivo. Vendar pa se mi zdi, da so sedanje razmere v SHS tako kričaste napake in zmote njenih sedanjih odločujočih činilcev tako značilne, splošno stanje stvari tako paradoksalno in zmešnjava tako huda, da je morda malo tako ponužnih predmetov na državno-političnem polju kot nam ga nudi sedanja "Jugoslavija".

Da so ljudje tudi onstran premisle črte, ki se zavedajo teh žalostnih resnic, nam izpričujejo navedene besede gori omenjenega poslanca, ki sem si jih izbral za "molto" moje razpravice. Cilj pa mi je, da pokažem, zakaj mora biti mnogo nezadovoljstev v Jugoslaviji, zakaj jih mora biti vedno več in zakaj si ne morejo kaj, da ne bi prestrašeno klicali: Quo vadis, Jugoslavija?

Imenovani poslanec je izrekel navedene besede ob koncu svojega govora, ki ga je imel v belgradskem narodnem predstavništvu ob priliki razpravljanja o jadranskem vprašanju. Njegove besede se nanašajo v prvi vrsti na splošno zanimanje za vsak korak prizadetih sosednih držav — Jugoslavije in Italije — glede na rešitev onega nerazvoljivega vprašanja, ki se tiče jugoslovensko-italijanskih mej in torej vprašanja o bodočnosti vseh primorskih Jugoslovenov. Kdo bi zanikal življensko važnost pravilne rešitve tega vprašanja ne samo za Jugoslavijo nego tudi za Italijo? Naravno je torej, da se mi, ki smo neposredno prizadevi, v prvi vrsti zanimamo zanje in da z nekakim nervoznim trepetom pričakujemo njega rešitev. Gre pač za našo kožo in torej je — naravno vse to! Ali takoj moramo zaklicati in podertati, da bi bilo do skrajnosti nenaravno, ko bi se zanimali mi Primorci, kadar je beseda o Jugoslaviji, le za njen spri v Italijo radi bodočih mej. Bili bi zares malo preveč enostranski, ko nas ne bi brigali tudi takšni dogodki v Jugoslaviji, ki niso v nobeni zvezi z jadranskim vprašanjem. Upam, da ne bom zadel krivo, če rečem, da gre ali vsaj da bi moralo iti 50% vsega našega zanimanja notranjemu razvoju političnih idej in reči, medtem ko bi ostalih 50% padlo na zunanje-politična opravila, ki se za sedaj sučejo, kot je bilo rečeno, okoli jadranskega vprašanja.

To bi bilo po mojem mnenju naravno. Sicer čelim, da je malo nevarno govoriti v množini "mi" v takšnih razpravah, kajti kdo ti more zaježiti, da govori ekotri tvoja usta zares splošno razpoloženje? Ugovor bi bil vselakor umesten in upravičen; toda, ko gre za ljudsko razpoloženje, se ne sme nikoli pozabiti dejstvo, da gre pravzaprav ni močote izračunati, temveč da ga je treba uganiti. Sicer pa tudi če bi dobil "nezapravnico", ki mi ostalo na razpolože še eno sredstvo, ki bi si ga ne dal tako lahko izkriti iz rok: začel bi namreč neusmiljeno kričati: "Eppur si muove". Vendar pa upam, da sem uganil in da je mnogim in mnogim takorekoč na jeziku kar sem se namenil povedati v naslednjih vrticah.

Kdo se še ni vprašal tukaj na Primorskem, zakaj se neki nima Jugoslavija svoje ustave? Kako je mogoče, da so izvršile volitve in si deloma tudi dale ustavo vse druge nanovo ustanovljene ali preustanovljene države, kakor Romunska, Češka, Poljska, Estonija, Gruzija, Azerbejdžan itd.? Le Jugoslavija jo maha naprej kakor človek brez glave ali brez hrbtnice. Primera ni preostra, kajti vzemimo človeku pamet, ali vcepimo mu paralizno hrbtnico, in tedaj bomo imeli v ministru pred seboj to, kar je država brez ustave in v večini vladnim krizami. Kjer se te vladne krize nizejo ena za drugo, kakor je to slučaj v Jugoslaviji, tedaj smo lahko vnaprej gotovi, da dočista država nima "hrbtnice", da je njena vlada slaba, ali, kar je pravzaprav isto, da je nima.

Med notranjnimi zadevami Jugoslavije nas bo torej predvsem zanimala njena sestava, ki pomeji tukaj njen "položaj brezustavnosti". Kaj da imela Jugoslavija ustavo? Ne vem. Kakšna bo? Tudi o tem se ne more nič reči. Drugačno bi bilo vprašanje, ko bi hoteli ve-

četi, kakšna bi morala biti jugoslovenska ustava. Toda tudi to velenjano vprašanje bi bilo tukaj izven predmeta, kjer hočemo le poiskati napeke in grehe, radi katerih se nam zdi, da je današnja Jugoslavija v nevarnosti.

Toda, naj ne misli nihče, da imam kakšno revolucionarno namero, ker sem izbral nekaj napadalno-pesimističnih ton. Ne, preli revoluciji v Jugoslaviji mora biti vsak misleči Jugosloven in vsak njen prijatelj. Tega pa ne trdim zato, ker bi hotel odreči jugoslovenskemu narodu pravico do revolucije in ga tudi nocoj smatrati za nesposobnega ali, kakor se po navadi pravi, za »nezrelega«, da bi jo izvedel. Proti revoluciji v Jugoslaviji sem enostavno radi tega, ker bi bila »jugoslovenska revolucija« sama po sebi veliko protislovje. Z drugimi besedami: naj se zgodijo kakršnikoli nemiri v sedanji Jugoslaviji, naj bodo še tako krvavi, o kakoli revoluciji v pravem pomenu te besede ne more biti ni govora.

V definiciji revolucije same tiči že dejstvo, da se zamore izvršiti le proti nečemu, kar že obstoja. V našem primeru in tudi drugod prihajajo v poštev v tem pogledu ustava in vlada. Toda, če pogledamo pogumno stvarcem na dno, tedaj si moramo priznati, da nima Jugoslavija ni ene ni druge, ni ustave ni vlade v pravem pomenu te besede. Da nima še ustave, upam da ni treba dokazovati, ker se pač pričakuje ustavodajna narodna skupščina, ki bi jo morala že imeti. Ali čim smo priznali, da kakšna država nima ustave, smo povzeli obenem, da je dotična država tudi brez vlade. Ustvarjenost vsakega političnega bitja je pač takšna, da je vedno in povsod vlada otrok ustave in ne narobe. Revolucija v Jugoslaviji ne bi bila po tem takem samo veliko protislovje, temveč je prava revolucija naravnost nemogoča, ker nima proti komu izbruhniti niti proti komu udariti.

Lahko bi mi kdo rekel, da je gornja teorija pravzaprav zanimanje Jugoslavije in njenega obstoja. To bi bilo res le tedaj, ko bi bila Jugoslavija svetovna z njeno ustavo in vlado, ki jih še nima. Toda Jugoslavija je popolnoma nekaj drugega in ona obstoja, čeravno v nepopolni in nedodelani obliki. Jugoslavija je napravlja prvi in najtežavnejši korak na poti do svoje popolne ustanovitve v enem hipu, ko se je jugoslovensko ljudstvo izpod bive Avstrije potom Narodnega Veča v Zagrebu dogovorilo s Srbijo in Crno Goro, da bodo od onega zgodovinskega dne dalje tvorile skupaj samo eno in enotno politično bitje nasproti ostalemu svetu. Od onega trenutka Jugoslavija dejanski obstoja in ob enem tudi povedano na ves glas, da je ta »jugoslovenska pogodba« edino stvarno dejstvo, edini stvarni činitelj, z eno besedo vse, kar je stvarnega na politični stavi, kakršna je danes Jugoslavija.

Iz tega sledi več posravnih resnic. Prva takšna resnica je ta, da je vse drugo, kar se je zgodilo v Jugoslaviji poleg jugoslovenske pogodbe, pravzaprav le gledališče. Predstave v njem imajo pa dve obliki, in sicer eno komedije drugo tragedije. Komedijo vidijo v notranje-političnem dogajanju v Jugoslaviji tuji, in če so zraven tega še nje sovražniki, se morajo presneto zadovoljno smejati; obliče tragedije pa imajo iste »predstave« za vse Jugoslovane, ki jim je kolikoli pri srcu dobrobit njihove nove domovine. Ti Jugoslovani ne morejo videti v brezštevilnih vladnih krizah nič drugega nego konec enega in začetek drugega stopnja »dejanja« v žalostni igri, ki jo »pogodba« sedanji »voditelj« jugoslovenskega naroda.

Drugi zaključek, ki ga moramo postaviti nasproti prvemu, se tiče eventualne revolucije v Jugoslaviji. Vsak prevar, ki bi izbruhnili, bi se medel in moral naperiti samo proti temu, kar v Jugoslaviji v resnici obstoja, torej proti jugoslovenski pogodbi. Radi tega bi imela vsaka »revolucija« za neizogibno posledico razpad Jugoslavije na bogve koliko kosov. Vseled tega bi bila revolucija v sedanji Jugoslaviji zločin proti ujedinjenju kot takšnemu ali drugače povedano — narodno izdajstvo, proti kateremu ne bi bila nobena mera prestroga.

Z ozirom na jugoslovensko revolucijo, sem rekel gor, da je pravzaprav nemogoča, ker bi ne imela proti komu izbruhniti in predvsem ga, da bi bila veliko protislovje. Če nečemu ostati v naši misli na pol poti, tedaj moramo določiti tukaj, da bi bila revolucija v Jugoslaviji protislovje tudi radi tega, ker ni sedanje stanje v Jugoslaviji kot takšno prav za prav nič drugega kot revolucijarno stanje. Dogodil se je prevar, s katerim je bila odpravljena avstrijska vladavina in kateremu je sledila omenjena jugoslovenska pogodba. Ne more pa se trditi, da je ta pogodba završila »jugoslovensko revolucijo«, kakor se ne bi moglo reči, da je bila ruska revolucija završena z dogovorom ruskih strank, da se sdiče »učrediteljske« sebranje.

*) Glej o tem vprašanju III. del študije.

Rusko revolucijo so završili še le tisti, ki so delali Rusiji novo ustavo in videli smo, da se jim je zelo mudilo. To, kar sem imenoval jugoslovensko revolucijo, traja torej dalje in bo trajalo, dokler ne dobi Jugoslavija ustave. Glede na notranjo stanost pa se da pričakovati vsaka država, ki se nahaja v revoluciji, a armada v dobi reorganizacije. Le vprašamo kakšnega generala in gotovo nam bo povedal, da ni nobena armada nikdar v večjem strahu kot tedaj in da se nikdar ne boji sovražnika bolj kot v hipu, ko se ji takorekto zgujajo vsi temelji. Da velja to tudi za državo, ko se nahaja v revolucionarni, t. j. brezustavni dobi, je jasno. Jugoslavija pa preživlja sedaj takšno dobo, čeravno je blaga, mirna, brez krvi i. t. d. *) Kateri Jugosloven, kateri prijatelj mlade države se ne bo začudeno vprašal, ko premisli vse to, kam bi dela svojo logiko sedanja strankarska oligarhija v Jugoslaviji, ko se ne čuti, da je treba završiti revolucionarno dobo? Ali se res ne zavzema svojega političnega greha, ki ga dela s tem, da kakor naša in na umeten način odhaja od sebe oni hip, ko bi narod potom ustavodajne skupščine dal izrazu svoji vrhovni volji in jo vobličil v jugoslovenski ustavi?

(Dalje priti.)

Resolucije,

sprejete na javnem shodu pol. društva „Edinosti“ pri Sv. Luciji.

Resolucija o gospodarskih stvareh, predložena od g. župnika Josipa Abrama:

Posestniki telninskega okraja, stanujoči v porušeni krajini,

1. se pritožujejo, da ni okupacijsko oblastvo poskrbelo za to, da bi se jim predložile jasne in čiste pogodbe glede obnove poslopij ter da ženiški uradi nočejo sprejemati v takozvane reverze niti najmanjše opombe posestnikov; se pritožujejo, da iz teh reverzov ni jasno, kdo poravnava stroške obnove v primeru, da ne bo vojne odškodnine, — za primer pa, da se vojna odškodnina dobi, spet jasno ni, kdo poravnava razliko med to odškodnino in dejanskimi stroški obnove, mej tem ko se širijo govornice, da jo bodo morali posestniki sami nositi; zato zahtevajo, da naj zasedbeno oblastvo takoj pojasni, ali res zadene posestnike kakršnokoli plačevanje, oziroma doplačevanje glede obnavljenih domov, in ali je dalje res, da oblastvo vknjiži svoje terjatve na obnovljene domove.

2. Dalje zahtevajo, naj se vse postopanje pri reševanju vlog za vojno odškodnino čimbolj pospeši in denar takoj izplača v roke oškodovancev ter da se rok za naznanjanje vojnih škod podaljša do konca leta 1921;

3. naj okupacijsko oblastvo ukrene takoj vse potrebno, da se zlasti v porušeni krajini, ki so prišli ob vse orodje in pohištvo, ljudstvo s tem oskrbi na račun vojne odškodnine;

4. naj se posebno tudi enako ukrene glede živine, ki je ljudstvo prišlo popolnoma ob njo, a si je v svoji bedi in obubožnosti ne more samo oskrbeti.

Resolucija o jezikovnih in šolskih stvareh predložena od g. dr. Karla Podgornika:

Slovenci s Tolminskega, zbrani 30. majnika 1920. pri Sv. Luciji na javnem shodu Političnega društva Edinosti:

1. protestirajo proti kršenju jezikovnih pravic domačega slovenskega prebivalstva, proti pačenju krajevnih imen, proti zatiranju narodnih zastav, znakov in slovenskih napisov in zahtevajo, da se njihove pravice v polnem obsegu spoštujejo in upoštevajo, na podlagi nepredelnih zakonov in davnih navad, v javnem življenju, v cerkvah in uradih, zlasti tudi v občinskih uradih in na železnicih;

2. protestirajo zoper nezakonito in protikulturno postopanje okupacijskih oblastev na škodo slovenskega šolstva in ogorčeno zavražajo stremenje, da bi se ovrnil in ustavljal samostojni kulturni razvoj slovenskega ljudstva, katero se ne more zadovoljevati s šolskimi napravami, ki so mnogo slabše od onih, ki si jih je bilo priborilo proti odporu avstrijske vlade in nasprotstvu laških sodeželavov; odločno odklanjajo takšne neprimerne poskuse, kakor učiteljske v Tolminu in gimnazija v Idriji, ki v nobenem oziru ne odgovarjajo potrebam domačega prebivalstva;

3. z vso odločnostjo zahtevajo, da naj se na šolskem polju nemudoma vzpostavi normalne razmere in sicer vsaj takšne, kakor so bile pred vojno oziroma pred okupacijo; posebno da se odprejo vse ljudske in strokovne šole po vsej deželi, kolikor se še niso, in zlasti tudi srednje šole in ob učiteljski v Gorici;

4. zahtevajo končno, da se na šolskem polju opusti vsako pošaljancjevanje slovenske dece, ker hočejo da bodi vzgojena in izobražena v svojem lastnem jeziku in da ostane ohranjena slovenski narodnosti; zato zahtevajo še posebej, da se spet odprejo slovenske ljudske šole v Gorici in da se dovoli zopetna otvoritev šol na vsak način. Kvaris si oči z iglo in knjigami, celo v politiko silis. Da vidimo, kam uvođe to!

Prosim te, sedi, pomiri se malo.

Nočem. Scenje mi je zapelo. Hvala Bogu, da morem po tolikih letih svobodno stati! O tolikih letih! Se je razmehnila Branka — sedi, ne bodi neumna! Meni si nisi še starka.

Stara nisem, hvala Bogu, po letih, pač pa po šolskem robstvu. Narobavala sem se tudi preveč in proti svoji volji na klopi učiteljske. Legubila sem svoja najljubša leta za knjigami. Hvala Bogu, da je minil ta čas egiptovskega suženjstva; hvala Bogu, da nisem več preparantka, biše, ki ni ne učiteljica ne grofica, ki nima pravega mesta v družbi. Sedaj imam svojo diplomu v žepu, a ta mi daje pravico, da svobodno skačem po svoji volji, ne da bi vpraševala ne inšpektorja, ne direktorja — na. vidis, tako-le! je vzklikala Hermina ter se je pokajala s prsti, začela sukati na eni nogi. Branka jo je pogledala samo izpod očesa.

Da, da, je nadaljevala Hermina, glej me, kolikor te je volja, vse to doslej zabranjeno sadje smem trgati odlej po svoji volji in je bom trgala, a strogi inšpektor nima pravice, da bi dvigal name svoj kazalec. Kolika slasti! Ko so mi ljudje doslej govorili »Gospice!«, smatrala sem to za neko ironijo; sedaj se povečam s tem naslovom, ker mi daje pravico do

romantičnih doživljajev, ki so mi kakor več, posebno dragi. Tak naslov »gospica« je vsakako pot do »gospice«, kar je na vse zadnje pravi in edini cilj ženskega življenja.

Ne vem, kaj ti razumevaš pod »gospico«, je pripomnila Branka, ali, reci mi samo eno: mari ne postaneš učiteljica?

Niti na kraj misli mi ni.

Cemu si se pa potem učila in položila celo izpit?

Morala sem. Tako je hotel moj oče. Dragi moj oče je sploh čuden svet v takih stvareh, in sirota mati ima z njim dovolj borbe in otepanja, ali ne koristi ji nič. Oče je, kakor veš, visok uradnik, ima lepo plačo, a jaz sem mu edinka. Po tem vidiš, da me ni potreba gnala v nesrečno preparandijo. Nu, oče je rekel: Bog vedi, kaj se more zgoditi, danes smo, jutri nas ni. Vsakako treba že v mladih letih poskrbeti — naj gre za mosko, ali žensko glavo — da se kaj nauči, da nekaj zna, in da, če bo prišla nesreča, zna stati na svoji nogi in ne obupa v življenju brez pomoči. Ti Hermina se boš učila za učiteljico. Če ti bo dovršila nauke, postani učiteljica. Če ti bo ugajal učiteljski poklic. Če ti ne bo ugajalo, in če bom jaz živ, moreš ostati v hiši in se pozneje moštiti; ali pa boš vsaj kaj znala — celo več, nego mnoge zagrebške gospice s katerimi ne moreš slovesno govoriti niti resne besede. Če pa te kasne-

do, Costanzo Nicolò, Cosolo Cav. Piro, Fantin dott. Oreste, Garavini dott. Carlo, Janesich Giuseppe, Piani Ing. Isidoro, Pugliesi Umberto, Rusconi dott. Avv. Arturo, Rastelli Vito, Samaja Comm. Marco, Vortmann dott. Prof. Giorgio e Welpner dott. prof. Egidio.

Niti enega kmeta ni v tem odboru, marveč sama mestna buržuazija, sami italijanski — nacionalistični politiki!

Ce primerjamo sestavo odbora njihove Agrarie s sestavo naše kmet. družbe, pa nam pada v oči kričeca razlika: tu so v odboru sami posestniki in kmetje, poljedelski in vinogradniški strokovnjaki; le en edvnetnik je vmes, potreben za administrativno in organizatorično delo! Ali, z drugo besedo: njihova »kmetijska« družba ni kmetijska, marveč le naprava italijanskega nacionalizma, naša pa zasleduje verno, dosledno in vstrajno le namene resnične kmetijske družbe! Na zborovanjih te naše družbe se ne mečejo v svet bobneče nacionalistične in politične fraze, se ne zvejo iz grobov mrtvi in se ne pripovedujejo legende, marveč se razpravljajo le stvari, ki se tičejo interesov kmetovalcev in ki naj služijo v povspenjanje poljedelstva. Od nekaj že, od prvega njenega začetka, je bila naša kmetijska družba v resnici edina zvesta in iskrena prijateljica in zaščitnica našega kmetijstva. V neizmerni meri pa tekem vojne. Na svojem poslovanju ni poznala nikdar strankarskih ozirov, ampak v edino skrb ji je bila le povzdiga naše poljedelske produkcije, tega velikega stebra narodnega gospodarstva. Kmetovalci, poljedelci, vinogradniki, vrtnarji: oklenite se, zbirajte se okoli njene poštene zastave, nudite jej oporo, da bo mogla še uspešneje vršiti svojo vzvišeno nalogo kot zaščitnica vaših koristil!

Ali govor predsedujočega — gospoda komendatorja Samaja je bil — kakor že rečeno — znamenitost tudi za nas. Ne le, da zavzemlje največ prostora v poročilu, objavljenem v listih, ampak prinaša tudi priznanje, ki je naravnost dragoceno za našo slovensko kmetijsko družbo. Seveda je bil ta govor — saj drugače sploh ni možno pri teh ljudih, pa naj gre tudi le za prozaične stvari kmetijstva, poljedelstva, vinogradništva in gojenja — natpan bombastičnih zvenečih fraz, ki so bržčas silno učinkovale na navzoče — nekmeti in jih morda celo ganilo do solz; — ki pa se nam zde skoraj neslane na zborovanju družbe ki naj bi bila, glesom svojih pravil, kmetijska!

Le en primer. Govornik se je gostobesedno spominjal legende Antona Fogazzaro. Nekaj heroični poveljnik se je s svojo četo povzpel na vrh griča, za katerega se je bil hud boj. V hipu pa, ko je imel utrgati palmo zmage, je poveljnik padel smrtno začet. Naročil je svojim vojakom, naj ga pokopljejo na griču v krsti iz lesu bukvle, ki se je vzpenjala tam majestetično. Vojaki so zvesto izpolnili željo pokojnikovo. Ali deske krste so se žalostile radi svoje usode in so se plakačje obrnile druga od druge. Toda v notranjem krste so poglnele nove korenine bukvle in vzkliko je na tisoče in tisoče novih mladik. In tedaj še le je duh junaka našel svoj mir ter vstal k novemu življenju koristnih in dobrih stvari!

Take stvari govorijo ti ljudje na zborovanjih družbe, ki naj bi bila kmetijska! za navade ljudi enostavno nečaj nerazumljivega, — nedostopnega priroščemu človeškemu razumu. Toda, gospod komendator nam je v nadaljnjih svojih izjavah pojasnil, da je pouk, ki ga je hotel dati s Fogazzarovo legendo, v popolnem skladu z nameni, ki jih ti gospodje zasledujejo vsikdar in povsodi. Zazel je namreč, da bi istotako — kakor legendarni junak — vstali zopet »vsi naši janski v duhu plodnega delovanja miru. Ko je naša politična odreditev dovršena, moramo delati za naše poljedelsko odreditev!

In dalje: »Ko moremo danes svobodno izražati svojo svojo misel, moremo tudi svobodno odpreti vso svojo dušo in reči svojim bratom, doživim od onkraj starih in nasprotnih mej: Dobrodošli, priročni naš obzem naj vam govori, da ne odrečemo nikdar činstva neizpremenjenega patriotizma, ki je vsakdar navdajal našo institucijo, ustvarjajočo iz nje branik italijanstva!

In potem še: Govornik je, prosilavajoč predsednika Leopolda Mauronerja, ki so ga avstrijske oblasti dale aretirati radi veleizjave, naglašal: »Sedaj ko je dosežen naš glavni cilj, ko smo s titanskim naporom odvrtili poplavljenjo čil slavizem, ki je strel svoje kremplje do našega lepega morja, sme naša družba pričakovati sredstev, da temeljito izpremeni svoje delovanje.

Priznamo gospodu komendatorju: beseda mu je bila vendar jasna. Vsakomur mora biti jasno, kake namene so zasledovali gospodje tudi s kmetijsko družbo! Priznamo je tu, da njihova »kmetijska« družba ni bila kmetijska, nikdar, ampak da so ji bili namenjeni politični, da je bil nje kmetijski videz le vabla, ki naj bi mamila naše okoliške kmetovalce, ki so izključno slovenskega rodu.

Pa saj ni treba tu nikakih nadaljnjih dokazov, ker zadošča že sestava njihovega odbora: Predsednik: Leopoldo comm. Mauroner. Odborniki: Blasig prof. Francesco, Brunner Ro-

do, Costanzo Nicolò, Cosolo Cav. Piro, Fantin dott. Oreste, Garavini dott. Carlo, Janesich Giuseppe, Piani Ing. Isidoro, Pugliesi Umberto, Rusconi dott. Avv. Arturo, Rastelli Vito, Samaja Comm. Marco, Vortmann dott. Prof. Giorgio e Welpner dott. prof. Egidio.

Niti enega kmeta ni v tem odboru, marveč sama mestna buržuazija, sami italijanski — nacionalistični politiki!

Ce primerjamo sestavo odbora njihove Agrarie s sestavo naše kmet. družbe, pa nam pada v oči kričeca razlika: tu so v odboru sami posestniki in kmetje, poljedelski in vinogradniški strokovnjaki; le en edvnetnik je vmes, potreben za administrativno in organizatorično delo! Ali, z drugo besedo: njihova »kmetijska« družba ni kmetijska, marveč le naprava italijanskega nacionalizma, naša pa zasleduje verno, dosledno in vstrajno le namene resnične kmetijske družbe! Na zborovanjih te naše družbe se ne mečejo v svet bobneče nacionalistične in politične fraze, se ne zvejo iz grobov mrtvi in se ne pripovedujejo legende, marveč se razpravljajo le stvari, ki se tičejo interesov kmetovalcev in ki naj služijo v povspenjanje poljedelstva. Od nekaj že, od prvega njenega začetka, je bila naša kmetijska družba v resnici edina zvesta in iskrena prijateljica in zaščitnica našega kmetijstva. V neizmerni meri pa tekem vojne. Na svojem poslovanju ni poznala nikdar strankarskih ozirov, ampak v edino skrb ji je bila le povzdiga naše poljedelske produkcije, tega velikega stebra narodnega gospodarstva. Kmetovalci, poljedelci, vinogradniki, vrtnarji: oklenite se, zbirajte se okoli njene poštene zastave, nudite jej oporo, da bo mogla še uspešneje vršiti svojo vzvišeno nalogo kot zaščitnica vaših koristil!

Ali govor predsedujočega — gospoda komendatorja Samaja je bil — kakor že rečeno — znamenitost tudi za nas. Ne le, da zavzemlje največ prostora v poročilu, objavljenem v listih, ampak prinaša tudi priznanje, ki je naravnost dragoceno za našo slovensko kmetijsko družbo. Seveda je bil ta govor — saj drugače sploh ni možno pri teh ljudih, pa naj gre tudi le za prozaične stvari kmetijstva, poljedelstva, vinogradništva in gojenja — natpan bombastičnih zvenečih fraz, ki so bržčas silno učinkovale na navzoče — nekmeti in jih morda celo ganilo do solz; — ki pa se nam zde skoraj neslane na zborovanju družbe ki naj bi bila, glesom svojih pravil, kmetijska!

Le en primer. Govornik se je gostobesedno spominjal legende Antona Fogazzaro. Nekaj heroični poveljnik se je s svojo četo povzpel na vrh griča, za katerega se je bil hud boj. V hipu pa, ko je imel utrgati palmo zmage, je poveljnik padel smrtno začet. Naročil je svojim vojakom, naj ga pokopljejo na griču v krsti iz lesu bukvle, ki se je vzpenjala tam majestetično. Vojaki so zvesto izpolnili željo pokojnikovo. Ali deske krste so se žalostile radi svoje usode in so se plakačje obrnile druga od druge. Toda v notranjem krste so poglnele nove korenine bukvle in vzkliko je na tisoče in tisoče novih mladik. In tedaj še le je duh junaka našel svoj mir ter vstal k novemu življenju koristnih in dobrih stvari!

do, Costanzo Nicolò, Cosolo Cav. Piro, Fantin dott. Oreste, Garavini dott. Carlo, Janesich Giuseppe, Piani Ing. Isidoro, Pugliesi Umberto, Rusconi dott. Avv. Arturo, Rastelli Vito, Samaja Comm. Marco, Vortmann dott. Prof. Giorgio e Welpner dott. prof. Egidio.

Niti enega kmeta ni v tem odboru, marveč sama mestna buržuazija, sami italijanski — nacionalistični politiki!

Ce primerjamo sestavo odbora njihove Agrarie s sestavo naše kmet. družbe, pa nam pada v oči kričeca razlika: tu so v odboru sami posestniki in kmetje, poljedelski in vinogradniški strokovnjaki; le en edvnetnik je vmes, potreben za administrativno in organizatorično delo! Ali, z drugo besedo: njihova »kmetijska« družba ni kmetijska, marveč le naprava italijanskega nacionalizma, naša pa zasleduje verno, dosledno in vstrajno le namene resnične kmetijske družbe! Na zborovanjih te naše družbe se ne mečejo v svet bobneče nacionalistične in politične fraze, se ne zvejo iz grobov mrtvi in se ne pripovedujejo legende, marveč se razpravljajo le stvari, ki se tičejo interesov kmetovalcev in ki naj služijo v povspenjanje poljedelstva. Od nekaj že, od prvega njenega začetka, je bila naša kmetijska družba v resnici edina zvesta in iskrena prijateljica in zaščitnica našega kmetijstva. V neizmerni meri pa tekem vojne. Na svojem poslovanju ni poznala nikdar strankarskih ozirov, ampak v edino skrb ji je bila le povzdiga naše poljedelske produkcije, tega velikega stebra narodnega gospodarstva. Kmetovalci, poljedelci, vinogradniki, vrtnarji: oklenite se, zbirajte se okoli njene poštene zastave, nudite jej oporo, da bo mogla še uspešneje vršiti svojo vzvišeno nalogo kot zaščitnica vaših koristil!

Ali govor predsedujočega — gospoda komendatorja Samaja je bil — kakor že rečeno — znamenitost tudi za nas. Ne le, da zavzemlje največ prostora v poročilu, objavljenem v listih, ampak prinaša tudi priznanje, ki je naravnost dragoceno za našo slovensko kmetijsko družbo. Seveda je bil ta govor — saj drugače sploh ni možno pri teh ljudih, pa naj gre tudi le za prozaične stvari kmetijstva, poljedelstva, vinogradništva in gojenja — natpan bombastičnih zvenečih fraz, ki so bržčas silno učinkovale na navzoče — nekmeti in jih morda celo ganilo do solz; — ki pa se nam zde skoraj neslane na zborovanju družbe ki naj bi bila, glesom svojih pravil, kmetijska!

Le en primer. Govornik se je gostobesedno spominjal legende Antona Fogazzaro. Nekaj heroični poveljnik se je s svojo četo povzpel na vrh griča, za katerega se je bil hud boj. V hipu pa, ko je imel utrgati palmo zmage, je poveljnik padel smrtno začet. Naročil je svojim vojakom, naj ga pokopljejo na griču v krsti iz lesu bukvle, ki se je vzpenjala tam majestetično. Vojaki so zvesto izpolnili željo pokojnikovo. Ali deske krste so se žalostile radi svoje usode in so se plakačje obrnile druga od druge. Toda v notranjem krste so poglnele nove korenine bukvle in vzkliko je na tisoče in tisoče novih mladik. In tedaj še le je duh junaka našel svoj mir ter vstal k novemu življenju koristnih in dobrih stvari!

Take stvari govorijo ti ljudje na zborovanjih družbe, ki naj bi bila kmetijska! za navade ljudi enostavno nečaj nerazumljivega, — nedostopnega priroščemu človeškemu razumu. Toda, gospod komendator nam je v nadaljnjih svojih izjavah pojasnil, da je pouk, ki ga je hotel dati s Fogazzarovo legendo, v popolnem skladu z nameni, ki jih ti gospodje zasledujejo vsikdar in povsodi. Zazel je namreč, da bi istotako — kakor legendarni junak — vstali zopet »vsi naši janski v duhu plodnega delovanja miru. Ko je naša politična odreditev dovršena, moramo delati za naše poljedelsko odreditev!

In dalje: »Ko moremo danes svobodno izražati svojo svojo misel, moremo tudi svobodno odpreti vso svojo dušo in reči svojim bratom, doživim od onkraj starih in nasprotnih mej: Dobrodošli, priročni naš obzem naj vam govori, da ne odrečemo nikdar činstva neizpremenjenega patriotizma, ki je vsakdar navdajal našo institucijo, ustvarjajočo iz nje branik italijanstva!

In potem še: Govornik je, prosilavajoč predsednika Leopolda Mauronerja, ki so ga avstrijske oblasti dale aretirati radi veleizjave, naglašal: »Sedaj ko je dosežen naš glavni cilj, ko smo s titanskim naporom odvrtili poplavljenjo čil slavizem, ki je strel svoje kremplje do našega lepega morja, sme naša družba pričakovati sredstev, da temeljito izpremeni svoje delovanje.

Priznamo gospodu komendatorju: beseda mu je bila vendar jasna. Vsakomur mora biti jasno, kake namene so zasledovali gospodje tudi s kmetijsko družbo! Priznamo je tu, da njihova »kmetijska« družba ni bila kmetijska, nikdar, ampak da so ji bili namenjeni politični, da je bil nje kmetijski videz le vabla, ki naj bi mamila naše okoliške kmetovalce, ki so izključno slovenskega rodu.

Pa saj ni treba tu nikakih nadaljnjih dokazov, ker zadošča že sestava njihovega odbora: Predsednik: Leopoldo comm. Mauroner. Odborniki: Blasig prof. Francesco, Brunner Ro-

do, Costanzo Nicolò, Cosolo Cav. Piro, Fantin dott. Oreste, Garavini dott. Carlo, Janesich Giuseppe, Piani Ing. Isidoro, Pugliesi Umberto, Rusconi dott. Avv. Arturo, Rastelli Vito, Samaja Comm. Marco, Vortmann dott. Prof. Giorgio e Welpner dott. prof. Egidio.

Niti enega kmeta ni v tem odboru, marveč sama mestna buržuazija, sami italijanski — nacionalistični politiki!

Ce primerjamo sestavo odbora njihove Agrarie s sestavo naše kmet. družbe, pa nam pada v oči kričeca razlika: tu so v odboru sami posestniki in kmetje, poljedelski in vinogradniški strokovnjaki; le en edvnetnik je vmes, potreben za administrativno in organizatorično delo! Ali, z drugo besedo: njihova »kmetijska« družba ni kmetijska, marveč le naprava italijanskega nacionalizma, naša pa zasleduje verno, dosledno in vstrajno le namene resnične kmetijske družbe! Na zborovanjih te naše družbe se ne mečejo v svet bobneče nacionalistične in politične fraze, se ne zvejo iz grobov mrtvi in se ne pripovedujejo legende, marveč se razpravljajo le stvari, ki se tičejo interesov kmetovalcev in ki naj služijo v povspenjanje poljedelstva. Od nekaj že, od prvega njenega začetka, je bila naša kmetijska družba v resnici edina zvesta in iskrena prijateljica in zaščitnica našega kmetijstva. V neizmerni meri pa tekem vojne. Na svojem poslovanju ni poznala nikdar strankarskih ozirov, ampak v edino skrb ji je bila le povzdiga naše poljedelske produkcije, tega velikega stebra narodnega gospodarstva. Kmetovalci, poljedelci, vinogradniki, vrtnarji: oklenite se, zbirajte se okoli njene poštene zastave, nudite jej oporo, da bo mogla še uspešneje vršiti svojo vzvišeno nalogo kot zaščitnica vaših koristil!

Ali govor predsedujočega — gospoda komendatorja Samaja je bil — kakor že rečeno — znamenitost tudi za nas. Ne le, da zavzemlje največ prostora v poročilu, objavljenem v listih, ampak prinaša tudi priznanje, ki je naravnost dragoceno za našo slovensko kmetijsko družbo. Seveda je bil ta govor — saj drugače sploh ni možno pri teh ljudih, pa naj gre tudi le za prozaične stvari kmetijstva, poljedelstva, vinogradništva in gojenja — natpan bombastičnih zvenečih fraz, ki so bržčas silno učinkovale na navzoče — nekmeti in jih morda celo ganilo do solz; — ki pa se nam zde skoraj neslane na zborovanju družbe ki naj bi bila, glesom svojih pravil, kmetijska!

Le en primer. Govornik se je gostobesedno spominjal legende Antona Fogazzaro. Nekaj heroični poveljnik se je s svojo četo povzpel na vrh griča, za katerega se je bil hud boj. V hipu pa, ko je imel utrgati palmo zmage, je poveljnik padel smrtno začet. Naročil je svojim vojakom, naj ga pokopljejo na griču v krsti iz lesu bukvle, ki se je vzpenjala tam majestetično. Vojaki so zvesto izpolnili željo pokojnikovo. Ali deske krste so se žalostile radi svoje usode in so se plakačje obrnile druga od druge. Toda v notranjem krste so poglnele nove korenine bukvle in vzkliko je na tisoče in tisoče novih mladik. In tedaj še le je duh junaka našel svoj mir ter vstal k novemu življenju koristnih in dobrih stvari!

Take stvari govorijo ti ljudje na zborovanjih družbe, ki naj bi bila kmetijska! za navade ljudi enostavno nečaj nerazumljivega, — nedostopnega priroščemu človeškemu razumu. Toda, gospod komendator nam je v nadaljnjih svojih izjavah pojasnil, da je pouk, ki ga je hotel dati s Fogazzarovo legendo, v popolnem skladu z nameni, ki jih ti gospodje zasledujejo vsikdar in povsodi. Zazel je namreč, da bi istotako — kakor legendarni junak — vstali zopet »vsi naši janski v duhu plodnega delovanja miru. Ko je naša politična odreditev dovršena, moramo delati za naše poljedelsko odreditev!

In dalje: »Ko moremo danes svobodno izražati svojo svojo misel, moremo tudi svobodno odpreti vso svojo dušo in reči svojim bratom, doživim od onkraj starih in nasprotnih mej: Dobrodošli, priročni naš obzem naj vam govori, da ne odrečemo nikdar činstva neizpremenjenega patriotizma, ki je vsakdar navdajal našo institucijo, ustvarjajočo iz nje branik italijanstva!

In potem še: Govornik je, prosilavajoč predsednika Leopolda Mauronerja, ki so ga avstrijske oblasti dale aretirati radi veleizjave, naglašal: »Sedaj ko je dosežen naš glavni cilj, ko smo s titanskim naporom odvrtili poplavljenjo čil slavizem, ki je strel svoje kremplje do našega lepega morja, sme naša družba pričakovati sredstev, da temeljito izpremeni svoje delovanje.

Priznamo gospodu komendatorju: beseda mu je bila vendar jasna. Vsakomur mora biti jasno, kake namene so zasledovali gospodje tudi s kmetijsko družbo! Priznamo je tu, da njihova »kmetijska« družba ni bila kmetijska, nikdar, ampak da so ji bili namenjeni politični, da je bil nje kmetijski videz le vabla, ki naj bi mamila naše okoliške kmetovalce, ki so izključno slovenskega rodu.

Pa saj ni treba tu nikakih nadaljnjih dokazov, ker zadošča že sestava

kurenco. Glede prirodnih krasot je to jezero, ležeče nad ušestimi hribi, s katerih se nudi krasen razgled na Karavanke na eno in na mesto Celovec ter na ravno tla proti slavni Gosposvetski gori na drugo stran, gotovo ena najlepših ali celo najlepša točka Jugoslavije. Primerno je za izhodišče rečnih manjših in večjih izletov po okolici, začetniških planinskih tur in tudi večjih tur za izvežbane turiste. V ostalem so hoteli itd. preskrbljeni z vsem potrebnim razkošjem, preskrbljeno je tudi v vsakem oziru za razne športe, vožnje po jezeru ribji lov itd. Cene so zlasti za goste iz pokrajin, kjer je bil še pred uveljavljanjem v veljavi dinar, naravnost neznatne. Toda tudi v splošnem so zmerne. Dana je prilika tudi za konverzacije v francoskem, angleškem ter češkem jeziku. Ako pride dovolj gostov, je samo ob sebi umljivo, da bo i slovenski in srbsko-hrvatski jezik zastopan (tako čudno, da se bo sleherni jugoslovanski lahko zavedal, da biva — čeprav na skrajni severni in najbolj ogroženi meji — vendar pod okriljem Jugoslavije. Sesijska traja od 1. maja do septembra. Podnebje ugodno in zlasti letos izredno prijetno. To letovišče je leos prvič odprto svobodnim državljanom iz svobodne Jugoslavije, kajti prej so se tod šepirili Nemci.

Vsa podrobna pojasnila in navodila daje brezplačno jugoslovanski generalni poverništvo za tujski promet v Sloveniji v Ljubljani, ter ekspozitura gen. poverništva v Borovljah na Koroškem.

Domače vesti.

Umrli je Peter Furlan pok. Kristijana dne 31. majnika, najstarejši mož v katinarski župniji. Rojen je bil 11. aprila 1824. v Črnotiču. Bil je posestnik pri Sv. M. M. spodnji št. 310 na »Krajeršči«. — Bilo mu je 96 let, 1 mesec, 20 dni.

Le železno čelo more tako lagati! V Puli je začel izhajati nov italijanski list pod imenom »Il nuovo Giornale«. Toda vedimo: le ime je novo — hudobija in brezsrčnost, ste stari, podedovani po proslulem: »Giornale«. »Il nuovo Giornale« je podal že v par dneh svojega življenja najzadnejši dokaz zato. Pokazal je svoje drzno železno čelo, ki bi moglo v svoje namene zatajevati tudi taka nora korica dejstva, kakor je n. pr. to, da ljudje hodijo po zemlji in da solnce sedi na nebu. Z ozirom na pritožbe z naše strani, da so oblasti zapirale naše šole, piše n. pr.: »Dobro! mi trdimo odločno in pozivljamo vsakega, naj trdi nasprotno: da italijanska vlada ni zaprla v Istri ni ene šole; da je celo otvorila vse šole, ki jih je Avstrija zaprla, v kolikor je mogla (italija namreč stori to z razpoložljivimi slovenskimi učitelji!) Za tak poziv treba res nezaslišane brezobraznosti — najdrzovitejšega železnega čela! Nu, naši so se ljudje, ki so to čelo neumljivo butali z leparjem: z dejstvi, s konkretnimi, neoporečnimi podatki. Pazinski: »Pučki prijatelji! je prišlo celo dolgo vrsto imen krajev, kjer so oblasti zaprle naše šole. Navajaj občine, kjer je bila poprej vrsta hrvatskih šol, a je ni danes niti ene, oziroma, kjer so prejšnje šole izpremenile v pol miš-politica, kjer se preganjajo ljudje, če zahtevajo, naj jim dajo zopet hrvatske šole. Pač pa so oblasti preko noči odpirale v hrvatskih krajih italijanske šole ter odgnale ali pa odpustile na dopust na nedolžen čas hrvatsko učiteljstvo. Kolika perfidija je torej v trditvi, da so oblasti odprle vse šole, kolikor je bilo le možno z ozirom na »razpoložljivo« hrvatsko učiteljstvo! I seveda: če si koga odgnal, ti ni več — na razpolago. Ali, z drugo besedo: niso hoteli imeti na razpolago našega učiteljstva! Pri tem pa treba še naglasiti kričevo dejstvo, da so postopali pri tem brez vsakega zakonitega razloga ali poudara, samovoljno in s politično tendenco. V nekem primeru so n. pr. odločitev dotičnega učitelja utemeljevali z navedbo, da je jugoslovanski agitator, češ, da ga je značkom vojne internirala — Avstrija! Italija, ki v opravičevanje svojih političnih preganjanj pozivlja kot kronsko prico reakcionarno Avstrijo — mari ni to prizor za bogove, ki se ga pa more le sramovati vsak pošten in vesten Italijan? Tako nizko padajo ti ljudje, ki sovražijo resnico in ki jim je edini genitni nagib selfo sovraštvo, ki mu ni nobeno nasilje predrlo! V nekem drugem slučaju so opravičevali relik, da je dotičen učitelj radi svojega za ljudstvo koristnega dela zelo priljubljen in spoštovan in ga treba zato odstraniti! Kolika monstruoznost: če kdo deluje na korist ljudstva in po njegovi volji, je nevaren za državo...! Vse to pa seveda ne bo odpravilo tistih »Giornalov« in »Giornalettov«, da ne bi nadalje kričali o barbarstvu pokojne Avstrije in da ne bi slavili »svobode« in vseh drugih »dobrot«, ki jih je doživel naš narod in jih doživlja danes z dnem. Pa saj tudi ni drugega pričakovali od ljudi, ki so začetkom vojne leta 1914. složno z avstrijskimi žandari nas lovili, ovajali nas in pljuvali na nas kot sorbilo, ter so, sledeč svojim glasbam kričali po ulicah proti Slovanom in zahtevali vojno proti Srbiji — proti Srbiji, ki je bila potem najzvestejša zaveznica tudi Italije!

Je li to velika italijanska svoboda? Nepristano čitamo i čujemo sa strane italijanskih nacionalistov o velikosti svobodi i pravdnosti, koju nam je tobože donela Italija. U isto vreme oružnici dan na dan zatvaraju stotine i stotine naših ljudi i to bez ikakvog razloga. I ovdajni zatvori su krcati naših ljudi, koji već mesec i mesec čekaju, da dodju pred sud. Spomenuti čemo i opet jedan slučaj, koji jasno govori o nepravdi, koju čine italijanski oružnici i zaposlednuti krajevima. Početkom meseca marca o. g. bi uapšen (zaprt) na Sušaku bivši tajnik rečkog jugoslovenskog Narodnog Veća g. Jošip Riemer, i to po rečkim detektivima i privodom suščkih tal. oružnika predan rečkoj kvesturi. Kako se to može dogoditi, kad talijanska vlada tvrdi, da nema veza sa D'Annunzijevim organima? Pošto se se vsaka nekoliko dana D'Annunzijeve organi na Reci osvedočili, da su g. Riemera po nevini i neudžnom zatvorili, pustije ga: otpustite (apremili) na Sušek. Suščki ga oružnici za držaše i nadež u zatvoru, samo da se ne može pripragovati radi ovog poave neopravnog čina, i umesto da ga puste, šalju ga ovamo u Trst, gde evo već 3 meseca leži u tam-

nici i čeka, da dodje pred sud. Poznato nam je, da proti g. R. nema nikakve opravdane optužbe te zato ne možemo da shvatimo, kakvim pravom mu vojne oblasti krađu njegovu osobnu slobodu i uništavaju njegov mladi život. G. R., koji se tek pred nekoliko meseci postavio na svoje vlastite noge, je usled zatvora finansično i materijalno upravo uništen, a da nije kod toga jednako niti najmanje stvari za krivio. Imaju li oružnici pravo uništavati ljudsku egzistencu? Slaže li se to sa ciljevima velike i slobodne ideje, o kojima nam se neprestano govori? Zašto ga ne zovu na sud, ako je kriv? Ali to je baš ono: da je kriv, bi ga sigurno zvali, ali pošto je neudžan, mora da sedi u tamnici! Šta kažu nato naše oblasti i naši veliki obožavatelji? Kako dugo će se još naši ljudi nevinno zatvarati i držati po zatvorima?!

Dr. Faidutti se hoće baje povrniti na Gorisko. Soble med našim ljudstvom o tem bivšem deželnom glavarju Goriske so bile — izlasti po zlomu Avstrije — zelo neugodne, da, naravnost srdite. Zbežal je in ostavil deželo in ljudstvo v najhušjih časih, ko sta potrebovala kakor še nikdar pomoči, zaštite, zaslonbe in tolažbe. Z ozirom na dejstvo, da je bil Faidutti zagrižen avstrijskajant, zvesto u dan na Dunaju, radi česar so ga i redovito smirno sovraili, dohaja vest o nameri njegove povrnitve zelo presretno in umestno je vprašanje: kaj se je neki zgodilo, kar je omogočilo Faiduttiju sklep za povrnitev? Razlog, ki morda ni neosnovana, daja »Goriska Straža«. Socijalisti so shrupeli proti povrnitvi Faiduttija. Goriski list pa meni: »Če je res, da je Faidutti tako neveren socijalistom, ali danes, boljšeštvu, tedaj mu italijanska vlada rada izpregleda njegovo nekdanje avstrijskajantstvo in ga pokliče nazaj, češ: vrni se kmalu in zavezji v Furlanji naval komunizma, ki ogroža obstanek italijanske države. V politiki treba marsikaj pozabiti, sposobne ljudi zase porabiti; in da bi to znala italijanska vlada, na to pozabljajo laški socijalisti! — To bi bilo nekako po tisti znani: »Povrni se — vse je pozabljeno in odpušeno!« — Povrni se in — služi nam! Nu, to je na koncu konca osebna stvar dr. Faiduttija in bi nas ne zanimala dolže, če bi se nam ob znanih kvalitetah tega moža ne bilo treba bati, da ne bo le v strašilo socijalistom, ampak da bo metel polena tudi pod slovensko kolesa, kakor je že to delal pod Avstrijo. Na vsak način moramo biti — če se Faidutti res povrne — pripravljeni tudi na to možnost!

Naloga in dolžnost kulturne države. »Goriska Straža« piše: Vsaka kulturna država skuša svoje podložne, neuke ali nekulturne narode povzdigniti h kulturi. Italija pa skuša kulturni slovenski narod pahiti med analabete s tem, da mu zapira šole! — Če jugoslovanski delegati sklenejo z italijanskimi delegati v Pallanzi sporazum, ne da bi nam Slovincem, če že ni drugače mogoče, zagotovili avtonomije, da bomo imeli svoje šole in da ohranimo svoj jezik, tedaj naj vse skupaj hudič vzame! — Tako poslednji vzlik je morda nekoliko — kako bi rekli — nesalonski, ali ima to dobro, da prihaja iz poštene, a globoko užaljene duše, in da povsem odgovarja za grenelemu čustvovanju našega ljudstva. Sami osemno obnemoglo kloniti v jarm. Pa naj priredimo nasilje...! Pripravljeni smo tudi na to, ali z zavestjo, da se je nasilje še vsikdar — prej ali slej — maščevalo nad tistimi, ki je je zagrešal. Zgodovina Avstrije in nje sramotnega propada — uči tako.

Enako svoboda za vse! Prejeli smo: V zadnjih časih se je začela s strani socijalnodem. delavstva velika agitacija za to, da naj bi bilo vse delavstvo brez razlike zavarovano edino le v okrajni bolniški blaginji. Ta agitacija zavzema v nekaterih podjetjih že naravnost o-bliko nasilja, terorizma. Delavstvo, ki ni zavarovano v okrajni bolniški blaginji, katere je, kakor pač znano, v socijalnodemokratskih rokah, se grozi, da se bo zahtevala njih odpustitev z dela, in druge podobne stvari. Ta agitacija je predvsem naperjena proti našemu delavstvu, ki je zavarovano v naših starih bolniških zavarovalnicah, v obeh naših podpornih društvih, »Delavskem podpornem društvu« in »Tržaškem podpornem in bralnem društvu«, poleg teh pa tudi proti onemu delavstvu, ki je zavarovano v raznih italijanskih podpornih društvih. Ker veljajo za zasedeno ozemlje še vedno, in bodo tudi najbrž še nekaj let veljali avstrijski zakoni, je tako postopanje socijalnih demokratov ne samo skrajno mrzko, temveč tudi naravnost protizakonito. V zmislu zakona ima delavec neizpodb. pravico, da se zavaruje v tisti bolniški blaginji, v kateri se hoče sam zavarovati. Ničje ga ne sme siliti v to ali ono bolniško blaginjo, ali da bi prestopal iz ene bolniške blaginje v drugo, ako moče sam. Razume se seveda, da mora biti bolniška blaginja (podporno društvo), v katero se hoče vpisati, ali kjer je vpisan, oblastveno priznana za enako-pravno z okrajno bolniško blaginjo. Takí o-blastveno za enakopravni priznani ste pa obe naši podporni društvi, in zato je, kakor smo že rekli, ona zgoraj omenjena nasilna agitacija za prestop v okrajno bolniško blaginjo še tem odurnejša, in bila bi pravzaprav zloraba kršitev veljavnih zakonov in odredb, če bi se vršila sporazumno z okrajno bolniško blaginjo. Naše »Delavsko podporno društvo« se je ustanovilo pred 40 leti, ko o okrajni bolniški blaginji še ni bilo ne duha ne sluha, a »Tržaško podporno in bralno društvo« je le dve leti mlajše. Šele dobrih 12 let po ustanovitvi naših društev se je ustanovila okrajna bolniška blaginja, ki svojemu članstvu ne nudi nič več kot pa naši društvi, oziroma morda, kar se tiče dobe podpore celo še manj. In končno bi vprašali tudi, kje je to vendar tista socijalnodemokratska pravicožubnost, e-katere se tako radi ponašajo, kje je tista enakopravnost za vse, katero tako radi poudarjajo, če hočejo z nasiljem in terorizmom odvrčati delavstvo od naših podpornih društev? Naše delavstvo naj le bo prepričano, da mu v tem pogledu nihče nima pravice zapovedovati, da ima edino le ono samo pravico odločevanja, kateri bolniški blaginji hoče pripadati, da ima, ako bi se mu hotela na kakršenkoli način kršiti ta pravica samoodločbe, na svoji strani zakon in oblasti, ki so ga dolžne čuvati.

Zato pa tudi pozivamo delavstvo, naj se ne da ostrušiti z nikakršnimi grožnjami, temveč naj se še tem trdneje oklene svojih starih podpornih društev. Prestop iz ene bolniške blaginje v drugo ni le mogoče, temveč svobodno, in se po šestmesečnem članstvu ne more in ne sme odrekati nikomur pod nobenim pogojem. Enaka pravica za vse; zato pa tudi enako pravico do samoodločbe v bolniškem zavarovanju našemu delavstvu!

Rekvizicija stanovanj in drugih prostorov v Trstu. Generalni civilni komisariat v Trstu nam je poslal: V svrhu, da se olajša rešitev stanovanjske krize in vzpostavitev civilnega in trgovskega življenja v Trstu, si je generalni civilni komisariat mnogo prizadel, da bi postal mogoče po večjih in civilnih oblastih rekvizirati prostori zopet prosti. Odločno pomurje Nj. E. generalnega civilnega komisarija poton njegovega urada za rekvizicije in stanovanja, je imelo uspehe, ki zaslužujejo, da se naznanijo občinstvu. Tako je v tromesečju od februarja do aprila, postopajoč vedno v popolnem sporazumu z vojaškimi oblastmi, g. generalni civilni komisarij dosegel, da je bilo razrekviziranih več kot 200 prostorov, med katerimi 94 opredeljenih stanovanj. Rekvizicije pa, ki ostanejo v veljavi, odgovarjajo v sedanjem času stvarnim in neobhodnim potrebam kr. vojske in javnih uradov. Vendar pa ima Nj. E. civilni komisarij namen izvršiti nove rekvizicije, kakor hitro prenehajo potrebe javnih koristi, ki so povzročile posamezne rekvizicije.

Olajšava vpisovanja na kr. poljedelske visoke šole. V soglasju s tem, kar je odredilo ministrstvo za javno prosveto s svojim odlokom od 21. januarja 1920. glede občinstvenost, ki so položili zrelotni izpit ob izrednem roku v februarju in marcu, je ukrenilo ministrstvo za poljedelstvo, da se lahko vpišejo na kr. poljedelskih visokih šolah za celo tekoče šolsko leto vsi tisti dijaki, ki so ob koncu zadnjega šolskega leta padli na šest mesecev in ki so položili izpit z dobrim uspehom. Ta ukrep velja tudi za dijake iz onih krajev v Dalmaciji, ki se nahajajo nastran premirne črte, v kolikor odgovarjajo njihov položaj omenjenim pogojem.

Prošnje za odškodnino političnih preganjanec na Primorskem. Generalni civilni komisariat nam poroča: Dne 29. maja je imela v dvorani generalnega civilnega komisariata svojo prvo sejo komisija, ki je bila ustanovljena v zmislu odloka ministrskega predsednika od 1. aprila 1920. v svrhu, da pregleda prošnje tistih Primorcev, ki so bili preganjani se strani bivše avstrijske vlade. V odsotnosti Nj. E. generalnega civilnega komisarija je imel otvoritveni govor g. generalni podkomisar. Predsednik komisije, g. dr. Jakob Orbanich, odvetnik apelacijskega sodišča, je imel zvišen govor, v katerem je naglašal važnost čina, s katerim je postala italijanska vlada varuhin pravice političnih preganjanec, da dobijo od avstro-ogrske vlade primerno odškodnino. Svoj govor je zaključil naslovjujoč na Nj. V. italijanskega kralja med splošnim ploskanjem vse komisije nekoliko udanostnih misli. Komisija je nato po dolgi razpravi sprejela nekoliko ukrepov splošne važnosti ter je sklenila, da se bo od časa do časa sestajala v svrhu svojega delovanja.

Bojkot proti »Rinski banki« in »Italijanski eskomptni banki«. Tukajšnja delavska zbornica je povabila svoje člane, naj začnejo bojkotirati v naslovu omenjena denarna zavoda. Vzrok takšnemu postopanju delavske zbornice je treba iskati v zadnji stavki bančnih uslužbencev, a sedaj se zahteva od njih, da se imajo odповedi preklicali. Ker nočeti priznati banki pristati na to, se jima je napovedal bojkot, ki se tudi izvaja. Tako se je pred nekaj dnevi imeli vkrcati v prosti luki večja količina grozdja na račun »Banca di Roma«, a delavci ga niso hoteli nakladati. Tudi delavci, ki so delali razne poplave v prostorih omenjenih zavodov, so se pridružili gibanju in niso hoteli dovršiti že začete dela. Tiskarji so se baje tudi izjavili za bojkot, tako da se ne izdeležujejo nobene tiskovine več za »Banca di Roma« in »Banca di Sconto«. Bojkotno gibanje se baje razširi tudi v Rimu, kjer se nahajate centrali prizadetih zavodov.

Stavka v kamnolomih pri Sv. Ivanu končana. Ta stavka, ki je trajala 24 dni, se je končala, ker se je med podjetjem in delavci dosegel sporazum. Danes se je v kamnolomih delo zopet začelo.

Nagrobni spomeniki pri Sv. Ani. Tukajšnji magistrat naznanja: V najkrajšem času se bode pripravo 10. 11. in 13. vrsto XIII. kosa na pokopališču pri Sv. Ani za nove grobove. Na tem mestu ležijo telesni ostanki tistih ki so umrli od 23. marca do 24. maja 1911. leta. Z ozirom na omenjeno preureditev tega dela pokopališču, se naznanja prizadetim, da imajo pravico dvigniti nagrobne kamne in druga mrtvaška znamenja z rečenega prostora do 20. junija 1920. V ta namen se bodo morali izkazati pri pokopališkem čuvaju s potrdilom, ki jim je izda IX. oddelk mestnega magistrata (ul. della Sanità 25), ako dokažejo na podlagi listin svojo pravico do spomenikov. Po spomenike se bo lahko prišlo vsak dan razen sobot in praznikov. Po 21. junija pa ne bodo mogli več prizadeti debiti spomenikov, ki zapadejo na prosto razpolago mestne občine.

Angleški in francoski začetni in nadaljevalni tečaj za deca in trgovsko korespondenco (na Acquedotto 20, I. nadst.) Opozorja-j se vsi oni, ki so se že vpisali, kakor tudi oni, ki bi se želeli vpisati, da se prčne pouk prihodnji teden, v torek 8. t. m. ob 7 in ob 8 zvečer. Priporočamo najpotejše našim ljudem, da bi se v čim večjem številu prijavili k učenju teh velevažnih svetovnih jezikov. Prijave se sprejemajo še vsak dan od 18 do 20.

Cepljenje kozic. Tukajšnji magistrat poroča: Cepljenje kozic se je začelo 1. junija in bo trajalo do 15. julija t. l. v naslednjih prostorih in v nastopnem redu: 1. Za okraje Sv. Vid, Staro in novo mesto v mestnem fizikatu (ul. Riccardo Pitteri št. 2, I. n.) vsak dan razen praznikov od 11.30 do 13 ure. 2. Za okraje Nova mitnica vsake srede in vsake sobote od 9 do 10 ure v ambulatoriju v ul. Giulia št. 14 (dr. Hannapel). 3. Za okraj Stara mitnica vsake srede in sobote od 8 do 9 ure v zdravniškem ambulatoriju v ul. Gimnastika (dr. Laurinich). 4. Za okraj Stara mit-

nica. B vsake srede in sobote od 9 do 10 ure v zdravniškem ambulatoriju v ul. Settefontane 14 (dr. Marcovich). 5. Za okraj pri Sv. Jakbu vsake srede in sobote od 8 do 9 ure v ambulatoriju v ul. Rivo 46 (dr. Monti). 6. Za škedenjski okraj vsake srede in sobote od 9.30 do 10.30 v ambulatoriju na št. 41 v Škedenju (dr. Freiburger). 7. Za okraj Sv. Ana vsake srede in sobote od 8 do 9 ure v ambulatoriju, Istrska cesta 8. (dr. Aviani). 8. Za Kjadin vsake srede in sobote od 8 do 9 v zdrav. ambulatoriju v ul. Settefontane 14 (dr. Stuparich). 9. Za vrdeški okraj vsake srede in sobote od 8 do 9 ure v ambulatoriju v ul. Giulia 82 (dr. Vianello). 10. Za rojanski okraj vsake srede in sobote od 10 do 11 v zdr. amb. v ul. S. Ermacora 1 (dr. Belen). 11. Za Barkovlje vsake srede in sobote od 9 do 10 ure, Barkovlje na barkovljanskem obrežju št. 65 (dr. Guastalla). 12. Na Proseku vsake srede in sobote od 12 do 13 ure v zdravniškem ambulatoriju (dr. Bechtinger). 13. Sv. Kriz vsake srede in vsake sobote od 10.30 do 11.30 v zdrav. ambulatoriju (dr. Bechtinger). 14. Na Opčinah vsake srede in sobote od 9 do 11 v ambulatoriju na št. 209 (dr. Davanzo). 15. V Bazovici vsake srede in sobote od 8 do 9 ure v ambulatoriju št. 186 (dr. Sadnig).

Izseljeniški vlak. Oni, ki niso še prinesli potrebnih potrdil za prihodnji izseljeniški vlak, naj se požurijo, ker treba zaključiti priprave za odhod vlaka. — Urad, ulica Torre Bianca 39, I. nadstropje.

Brzojavljanje v Cilicijo. Poštno ravnateljstvo poroča, da se bodo sprejemale brzojavke za A. Adano, Ponzani, Rozan, Mersine, Tarpus in Cernanie v Ciliciji ter se bodo odpravljale po polovičnih tarifih čez Malto-Aleksandrijo in Beyroni. Dovoljena je samo italijanska, francoska ali angleščina.

Dramatični odsek pevskega društva »Jadrana« v Trebčah javlja, da se nameravana prireditvev odloži radi nepričakovanih ovir na poznejši čas.

Tržaško pogrebno društvo pri Sv. Jakbu vabi vse svoje člane na važno posvetovanje, ki se bo vršilo v nedeljo, dne 6. junija, v dvorani »Del. kons. društva« ob 17 pop. Glavarjem družin, ki so člani zgoraj omenjenega društva, se nasvetuje, da pridejo vsi na posvetovanje, ker se imajo razpravljati važne društvene zadeve. — Odbor.

Pokojske zasebnih uradnikov al pari. Razsodišče pokojninskega zavoda za uradnike v Trstu je razsodilo, da se na podlagi naredbe vrhovnega poveljstva od 15. 5. 1919 morajo izplačati pokojnine al pari od 1. maja 1919 dalje. V sled te razsodbe je pokojninski urad ukrenil potrebno, da se pokojnine obračunajo al pari. Obenem s svojim oblikom za mesec junij bodo prejeli prizadeti tudi razliko od 60—100% pokojnine od 1. maja 1919 naprej.

Akad. fer. društvo »Belkane« ima sestanek jutri, 4. t. m., ob 21 v prostorih Slovenske Citalnice. Prosi se za polnoštevilno udeležbo, ker so na dnevnem redu važne stvari.

Italijanske carinske pristojbine v kraljevstvu so se — kakor poroča rimski »Uradni list« od 31. maja — s kraljevim odlokom uveljavile tudi v zasednem ozemlju.

Telovadno društvo »Sokol« v Vrldi priredi dne 6. t. m. celodnevni izlet v Divačo in Škocijan. Vabljeni so vsi Sokoli, Sokolice in prijatelji Sokola. Podrobnosti se priobčijo v sobotni izdaji »Edinosti«.

Stavka kemičnih uslužbencev dokončana. Včeraj so se dokončala pogajanja med tvornicami in kemičnimi delavci, vsled česar se je stavka dokončala.

Ženska podružnica CM Družbe v Trstu priredi v teku letošnjega poletja veselilni venec za naše sirote v Trstu in okolici. Odločila se je za ta korak radi ogromnega števila sirot, ki nimajo od nikoder pomoči. V sled tega prosí vsa pevška, dramatična in druga društva v Trstu in okolici, da ji blagohotno pomagajo s svojim sodelovanjem v dosego postavljenega si cilja. V nedeljo, dne 6. t. m., ob 10. uri predpoldne se bo vršilo v Slovenski Citalnici v Trstu posvetovanje, kako naj bi se udeležil nameravani veselilni venec. Naprosena so vsa društva, v prvi vrsti pevška, da pošljejo na to posvetovanje svoja odposlanc. Naproseni so tudi vsi posamezniki in posameznice, ki se za stvar zanimajo, posebej tudi bratje Hrvati in Srbi, da se udeležijo posvetovanja. — Odbor.

Kdo ve kaj? Jakob Udovič iz Kilovč št. 2 je pogrešan že tri leta. Služil je pri K. k. Lir. 27 K. 4. voj. Vojna pošta 53. Kdor ve kaj o njem, naj blagovolji sporočiti njegovi materi Mariji Udovič Kilovč 2.

DOPISI.

Iz Vipave. (Dr. Tuma — pogorel.) V nedeljo, dne 30. maja je imel dr. Tuma tu že dolgo napovedovani pohod. Zgodilo pa se mu je, kar mu privede vsaka odkrita slovenska duša. Niti besede mu niso dali, dasi je v potu svojega obraza priromal peš iz Ajdovčine v Vipavo. Šel je bil zelo kratek, ali jednat; celo batine so padale. Najprej so planili po nekem Vipavcu, ki je dra. Tuma povabil v Vipavo. Dr. pa je srečno odkuril, seveda, peš. Prisopilal je v Ajdovščino, kjer je baje, dasi ne pije, spil na jezo cele tri kvartine.

»Monte Nero«. Ugenite Slovenci, kje neki tiči ta »Monte nero« Črni hrib. Gotovo si mislite, da je kje v Kalabriji, ali mogoče, blizu ognjenika Vezuva v Italiji. Motite se! Ta strašni Črni hrib, ta čudni »Monte nero« je ščitil oziroma ščitil rojstvo hišo našega pokojnega »gorskega slavčaka«, rojstno hišo pesnika Simona Gregorčiča.

Bolje je, da počivata oba, da ne vidita, kako se na dopisnicah pači ime lepega in znamenitega našega Krna. Le tako naprej, blaženi kulturnostci! Le hitite potujevalci imena krajev, hribov in voda, domovino skromne slovenske raje z globljo moralo in potrpečljivostjo, katera čuti na svoji koži vašo toli proslavljeno svobodo. Sedaj imamo »Caporetto«, »Monte nero«, »Plezzo«, »Piedicelle« itd. Kobaričani so dobre duše; kakor tudi Bovečani, Podbrdčani, ker dovolje da se jim pačijo njihova lepa imena, brez odločnega upora. Prav bodo imeli za 500 leti potomci naših blaženih rešiteljev, če bodo trdili, da je bilo to nekdanje vse italijansko, ali rimsko. Prav tako kakor v srednjem veku, ko so pribirumeli sem ter tustili tu svo-

je sledi, ne katere se sedaj sklicujejo! Ali ako potujejo vse, potujčili ne bodo škrotove skale.

Iz Sv. Ivana. Kakor že sporočeno, je slednjič vendarle oživelo telovadno društvo »Sokol«. Po kratkih pripravah je pričelo z redno telovadbo, ki obeta mnogo dobrih uspehov. S strani članov se je pokazalo precejšnje zanimanje, vendar pa ni odziv tak, kot bi moral biti. Veliko lažje je pri naraščanju, ki je že pri prvi uri štel do 40 dečkov in 30 deklic. Priporočati je takšnemu odboru, ožmesno načelniku, da začne sistematično prirediti izlete. Na teh si krepimo telo, in kar je nemale važnosti, se seznanjamo z različni kraji naše ožje domovine, katero po večini vsi jako malo poznamo. Z izleti pa dosegamo še drug cilj, to je odteguje moč mladih od slabe družbe ter jo na ta način varujemo pred njenim upadom. Glede izletov bi bilo dobro pripomniti, da se mora paziti posebno na to, da se vsi varno vedajo, tako da si bo društvo pridobilo ugled, kjerkoli jih bo prirejalo. Posebno je priporočati, da se ne darujejo glavne žrtve Bahu. Kolikor velja za mladino — člane, toliko velja tudi za naraščaj, vendar pa naj se ne prirejejo preprosto skupni izleti za člane in naraščaj, in sicer iz raznih lahko umljivih razlogov, katerih ni potrebno navajati. Na izletih za naraščaj naj se vpletajo mladinske igre, ki pa naj bodo izbrane. Ob tej priliki bi pripomnil samo nekaj na naslov mladine. Ob raznih priključkih uberej, naše divne narodne pesmi, kar je jako lepo. Tugam se pa ne dogodi, da vpletajo vmes kako tupo, kar kvari prvoten vtis, česar čisto lahko pogrešate. — Član.

Od vsepovedno čujemo danzadnem vznemir-ljive vesti o mlačnosti naših nekoč tako zavednih narodnih deklet. Kaj je temu varok? Se vsakdo vprašuje. Odgovor je kaj enostaven. Med vojno so marsikaj videli, marsikaj slišale in marsikaj je izgubila pravi čut dostojnosti in ženskega ponosa. Po končani vojni in izvršeni okupaciji se to uveljavlja v še večji meri. Domači fantje so zanje vse preveč okoli, nevdajni, neugajni in celo nekavalitni v primeri z le časosno priseljenimi tujci, ki jim je jezik uglejan, pogled ognjvit in obnašanje prikupljivo. Dekleta slepo nasledajo na nastavljen jini limanice, zaupajoč lepiim besedam in obljubam, ne da bi pomislile ali je obljubljen tudi izvršljiv in če je izvršljiv, ima li oni, ki obljublja voljo in namen obljubljenosti in ženskega ponosa. Po končani vojni in izvršeni okupaciji se to uveljavlja v še večji meri. Domači fantje so zanje vse preveč okoli, nevdajni, neugajni in celo nekavalitni v primeri z le časosno priseljenimi tujci, ki jim je jezik uglejan, pogled ognjvit in obnašanje prikupljivo. Dekleta slepo nasledajo na nastavljen jini limanice, zaupajoč lepiim besedam in obljubam, ne da bi pomislile ali je obljubljen tudi izvršljiv in če je izvršljiv, ima li oni, ki obljublja voljo in namen obljubljenosti in ženskega ponosa. Po končani vojni in izvršeni okupaciji se to uveljavlja v še večji meri. Domači fantje so zanje vse preveč okoli, nevdajni, neugajni in celo nekavalitni v primeri z le časosno priseljenimi tujci, ki jim je jezik uglejan, pogled ognjvit in obnašanje prikupljivo. Dekleta slepo nasledajo na nastavljen jini limanice, zaupajoč lepiim besedam in obljubam, ne da bi pomislile ali je obljubljen tudi izvršljiv in če je izvršljiv, ima li oni, ki obljublja voljo in namen obljubljenosti in ženskega ponosa. Po končani vojni in izvršeni okupaciji se to uveljavlja v še večji meri. Domači fantje so zanje vse preveč okoli, nevdajni, neugajni in celo nekavalitni v primeri z le časosno priseljenimi tujci, ki jim je jezik uglejan, pogled ognjvit in obnašanje prikupljivo. Dekleta slepo nasledajo na nastavljen jini limanice, zaupajoč lepiim besedam in obljubam, ne da bi pomislile ali je obljubljen tudi izvršljiv in če je izvršljiv, ima li oni, ki obljublja voljo in namen obljubljenosti in ženskega ponosa. Po končani vojni in izvršeni okupaciji se to uveljavlja v še večji meri. Domači fantje so zanje vse preveč okoli, nevdajni, neugajni in celo nekavalitni v primeri z le časosno priseljenimi tujci, ki jim je jezik uglejan, pogled ognjvit in obnašanje prikupljivo. Dekleta slepo nasledajo na nastavljen jini limanice, zaupajoč lepiim besedam in obljubam, ne da bi pomislile ali je obljubljen tudi izvršljiv in če je izvršljiv, ima li oni, ki obljublja voljo in namen obljubljenosti in ženskega ponosa. Po končani vojni in izvršeni okupaciji se to uveljavlja v še večji meri. Domači fantje so zanje vse preveč okoli, nevdajni, neugajni in celo nekavalitni v primeri z le časosno priseljenimi tujci, ki jim je jezik uglejan, pogled ognjvit in obnašanje prikupljivo. Dekleta slepo nasledajo na nastavljen jini limanice, zaupajoč lepiim besedam in obljubam, ne da bi pomislile ali je obljubljen tudi izvršljiv in če je izvršljiv, ima li oni, ki obljublja voljo in namen obljubljenosti in ženskega ponosa. Po končani vojni in izvršeni okupaciji se to uveljavlja v še večji meri. Domači fantje so zanje vse preveč okoli, nevdajni, neugajni in celo nekavalitni v primeri z le časosno priseljenimi tujci, ki jim je jezik uglejan, pogled ognjvit in obnašanje prikupljivo. Dekleta slepo nasledajo na nastavljen jini limanice, zaupajoč lepiim besedam in obljubam, ne da bi pomislile ali je obljubljen tudi izvršljiv in če je izvršljiv, ima li oni, ki obljublja voljo in namen obljubljenosti in ženskega ponosa. Po končani vojni in izvršeni okupaciji se to uveljavlja v še večji meri. Domači fantje so zanje vse preveč okoli, nevdajni, neugajni in celo nekavalitni v primeri z le časosno priseljenimi tujci, ki jim je jezik uglejan, pogled ognjvit in obnašanje prikupljivo. Dekleta slepo nasledajo na nastavljen jini limanice, zaupajoč lepiim besedam in obljubam, ne da bi pomislile ali je obljubljen tudi izvršljiv in če je izvršljiv, ima li oni, ki obljublja voljo in namen obljubljenosti in ženskega ponosa. Po končani vojni in izvršeni okupaciji se to uveljavlja v še večji meri. Domači fantje so zanje vse preveč okoli, nevdajni, neugajni in celo nekavalitni v primeri z le časosno priseljenimi tujci, ki jim je jezik uglejan, pogled ognjvit in obnašanje prikupljivo. Dekleta slepo nasledajo na nastavljen jini limanice, zaupajoč lepiim besedam in obljubam, ne da bi pomislile ali je obljubljen tudi izvršljiv in če je izvršljiv, ima li oni, ki obljublja voljo in namen obljubljenosti in ženskega ponosa. Po končani vojni in izvršeni okupaciji se to uveljavlja v še večji meri. Domači fantje so zanje vse preveč okoli, nevdajni, neugajni in celo nekavalitni v primeri z le časosno priseljenimi tujci, ki jim je jezik uglejan, pogled ognjvit in obnašanje prikupljivo. Dekleta slepo nasledajo na nastavljen jini limanice, zaupajoč lepiim besedam in obljubam, ne da bi pomislile ali je obljubljen tudi izvršljiv in če je izvršljiv, ima li oni, ki obljublja voljo in namen obljubljenosti in ženskega ponosa. Po končani vojni in izvršeni okupaciji se to uveljavlja v še večji meri. Domači fantje so zanje vse preveč okoli, nevdajni, neugajni in celo nekavalitni v primeri z le časosno priseljenimi tujci, ki jim je jezik uglejan, pogled ognjvit in obnašanje prikupljivo. Dekleta slepo nasledajo na nastavljen jini limanice,

Iz Gropade. V nedeljo, 30. majnika, smo spremili k poslednjemu počitku Lovrenca Brečeta. Star komaj 33 let je moral zapustiti to solzno dolino vseh boleznij, ki jo je dobil v svetovni vojni. Vsi vaščani in sploh vsak, kdor ga je poznal, žaluje za njim, ker bil je mladenič blagoga srca, z vsemi priključni in zelo marljiv delavec na gospodarskem in kulturnem polju. Bil je odbojnik več gospodarskih društev ter ustanovitelj in odbojnik tukajšnjega pevskega društva, za katero se je on največ zanimal. Dragi Lovrenč! Vsi in povsod Te zelo pogrešamo, ker s Teboj prizadeta nam izguba je nedostopna. Ostanek nam v večnem spominu. Na svidenje v edini bratstva domini.

Javna ljudska knjižnica v Nabrežini naznana bratstvom v okolici, da priredi v nedeljo dne 11. julija 1920. veliko vrtno veselico, združeno s koncertom. Na veselici in koncertu sodelujeta pevski zbor in godbeno društvo iz Nabrežine.

Iz Brezovice. Kaj znancev je zasula že lopata, odprta noč in dan so greba vrata. Preseren. — Dne 31. maja smo izročili materi zemlji ostanke zvednega slovenskega moža Karola Ivanoviča v njegovi najboljši dobi 54 let. Vsemožni čeznaravni Gospod, kakor ga je pokojnik vedno imenoval, je poklical zemeljskega trpina k sebi. Dragi Karol! Angel miru Ti je ušel želje po miru in svobodi in sploval s Tvojim duhom nad oblake iz te ogrožene, zvulkenizirane zemeljske skorje v čas ko naloge in delo nista še končna med nami in Ti dal dočakati svobode in prostosti tvoje naroda, za čemer si najbolj hrepenel.

Pokojnik je bil navdušen narodnjak vedno in povsod. Zrasel je v narodu in živel je zanj. Videli smo ga povsod, kjerkoli je šlo za korist in pravice naroda. Zanimal se je za gospodarski in duševni položaj vaščanov. Videli si ga pri raznih shodih, volitvah v predvojni dobi, prireditvah, gospodarski zadrugi, domači srejni in drugod, kjer se je vselej oglašal kot govorilnik z razumnimi nasveti in ukrepi. Ni se ustrašil po tri ure dolgi poti, stroškov in zamude časa, da je le prisostvoval sejam in občin zborom gospodarske zadruge. Bil je večkratni predsednik tukajšnje "Narodne čitalnice" in le njemu gre čast, da se je obhajala 25 letnica tabora iz leta 1883 s postavitvijo spomenika. Pomagal je vsakomur z nasveti, a sam je vedno hrepenel po izobrazbi in po izpopolnitvi — vedno čen po čen. Globoko je čutil, a nikdar ni mogel vseh občutkov izraziti in prodati drugim, ker mu je primanjlovalo izrazov, kakor je sam dejal. Pri njegovem pogrebu je prišla do izraza vsa ljubav, ki jo je ta sicer prirojen kmetijski sin, po svoji naderjenosti redki mož užival ne le med vaščani, ampak daleč na okrog. Potrlost in žalost je prešla vse, ki so ga poznali, ko so zvedeli o njegovi nenadni smrti. Slava njegovemu spominu! Uloženi družini naše iskreno sožalje! Tebi Karol pa mirno spanje v Gospodu v slovenski zemlji, ki si jo tako ljubil! L. Z.

Iz Postojne. V soboto 5. in nedeljo 6. t. m. bodo gostovali tu — v dvorani Narodnega hotela — člani tržaškega slovenskega gledališča. V soboto točno ob 20. uri vprizore pretrajljivo Schönherjavo "Otročje tragedije", a v nedeljo ob 33.30. Braccojevo socialno dramo "Don Pietro Caruso", ter istega pisatelja sijajno-weseloigro "Eden izmed pisateljev". Vsepnice se dobivajo v trgovini g. Josipa Kraigherja v Postojni.

Razne vesti.

Iz življenjepis Maksima Gorkega. Maksim Gorki, sedanjí mačelnik prosvetnega oddelka ruske sovjetske republike in ruski pisatelj svetovne slave, je imel zelo burno življenje. L. 1878. je stopil kot učenec v neko trgovino s čevlji, 1879. je bil učenec pri nekem risarju. 1880. je bil kuharski vajenec na nekem parniku, kjer je začel strastno čitati knjige, ki so mu dale prvo inicijativo za pfsateljevanje. L. 1883. je delal pri nekem peku. O tem poslu pripoveduje, da je bil zanj najnapornejši. L. 1884. je bil težak, 1885. pek v neki pekarni, 1886. je pel v zboru majhne potujoče opere, 1887. je prodajal žubolka, 1888. se je poskušal umoriti, 1889. je bil železniški čuvaj, 1890. je upravljal kovinsko skladišče pri neki železniški postaji; še istega leta je stopil kot pisar k nekemu advokatu. L. 1891. je prepotoval Rusijo in je pri tem delal v solni industriji. L. 1892. je bil delavec v železniških delavnicah. Istega leta je izšla njegova prva povest, in s tem se je začela njegova pisateljska kariera.

Križa italijanski univerz. Profesor na univerzi v Pisi Remolo Caggese piše v rimski "Tribuni" o križi italijanski univerz. Izjavja: Strah pometavev zbudil pozornost ministrstva, ali neustavljiva dekadencia italijanske kulture, uničenje lepe tradicije, visoki interesi beče se mladine, vse to ne zasluži ministrske pozornosti. Ko vlada dobi v parlamentu večino, kdo se briga potem za ljudske, srednje in visoke šole, čeprav jim grozi popoln polom. Ako pojde tako naprej, bodo italijanske univerze kmalu pribežališe vseh možgih nepotrebnih nesposobnežev. Kencije predavateljev in asistentov so jako žalostne. — Radi tega beže vsi boljši duhovi od znanstvenih študij, kakor od kake ječe, kjer se umira glad. Dobra tretjina univerzitetnih profesorjev odhaja na politično tribuno, v parlament, v ministrstva, druga tretjina si uničuje svoj dom da kupuje knjige, mikroskope in posveča se študiju, dokler ne uniči vsega svojega ali dokler se ne naveliča, pa vrže v kot knjige in mikroskope ter sledi svojim drugom na politično polje. Ostala tretjina reprezentira prave učnjake, ki so se povsem posvetili študijam, katerih pa čaka lse siromaštvo. Ob takih okolnostih kdo more še v Italiji znanstveno delovati? Primum vivere...

Gospodarstvo.

Gospodarske potrebitine. Tržaška kmetijska družba v Trstu, ul. Filzi 10, vabi vse kmetovalce in kmetijske korporacije, da prijavijo čimprej potrebo vseh gospodarskih potrebščin za bodočo jesen in pomlad, posebno superfosfata, semenske plemenice, detelje, redkvice in drugih vrtnarskih semen, kakor tudi orodje in stroje itn., ker je sedaj čas za kupovanje po najugodnejših cenah.

Tržne takse. Z ozirom na interpelacijo na občnem zboru 16. m. m. glede iztirjevanja tržnih takse in določevanja cen zelenjavi, sadju in drugim kmetijskim pridelkom po tržaskih magistratnih organih naznana naša Kmetijska družba kmetovalcem sledeče: Za vezave se plača od 1 lire naprej po množini in kakovosti pridelka, ki ga kmet priinese na trg, in to ko stopi v tržni rajon. Za vsak jerbas se plača po 20—50 cent. tudi po množini in kakovosti pridelka. Če se zelenjava samo izroči preprodajalki, tedaj mora to takso plačati preprodajalka. Te takse kakor tudi cene zelenjavi, sadju in drugim kmetijskim pridelkom na trgu določuje mestni magistrat, držeč se običajev v drugih mestih.

Padanje cen — svetovni pojav. Stalnemu naraščanju cen po vsem svetu je sledilo poleg dvigjanja mezdnih plač tudi padanje produkcije. V Ameriki n. pr. je padla produkcija na 60 odstotkov mirovne produkcije, mezde pa so poskočile za večkrat mirovno visočino. Ljudstvo ni zmoglo več visokih cen in zaloge so zaostajale. V Nemčiji so tovarne za čevlje izdelale velike količine, pa jih vsled visokih cen ne morejo razprodati. Posledica tega je, da pada cena čevljev in jih tovarne prodajajo celo v lastno izgubo. Pada vena bakru in ameriški bakeni rudniki so le napol v obrtu. Silno so padle cene kovinam in volni. Ker ni bilo živahnega prometa po na morju, pada tudi prevoznina; trdi se pa tudi, da svetovna tonaža prenika danes že čno iz leta 1914. za štiri milijone. Velespekulanti bodo zelo udarjeni. Verjetno je, da poskoči valuta držav s pasivno trgovinsko bilanco, ker povpraševanje po plačilnih sredstvih pada. Le svetovne žitne cene ostanejo visoke, ker žetev, razen v Jugoslaviji drugod ne kaže posebno dobro. Romunija ne bo mogla mnogo izvažati, ameriška žetev bodo pila; tudi v Nemčiji ne kaže dobro. Ruska in galiska žetev pa za svetovni trg še ne pride v poštev. Edino naša država bo blagoslovljena, ako nas Bog zanaprej obvaruje nesreče.

Naše denarništvo. Kakor smo že poročali, se fuzionirajo tri hrvaške banke s sedanjo Jadransko banko v nov veliki bančni zavod, kateri bo imel 100 milijonov kapitala in pravico povišati glavnico na 250 milijonov. Tako prenovljena Jadranska banka bo imela sedež v Zagrebu. Glavni ravnatelj bo g. Stipanović, namestnika njegova pa gg. Herceg in pl. Kostial-Zivanović. Ta transakcija se izvrši tako, da dobe sedanji delničarji jadranske banke za vsako staro akcijo dve novi, delničarji Litoranke za 1½ stare eno novo, delničarji Hrvatske kreditne banke za dve stari delnici po eno novo, delničarji zagrebaške industrijske banke doba za 6½ starih delnic eno novo in za vsako delnico 492 K v gotovini.

Borzna poročila.

V Trstu, dne 2. junija 1920.

Jadranska banka	580 — 600
Tržaski Tramway	220 — 225
Costulich	635 — 640
Dalmatija	410 — 420
Gerolimich	2750 — 2800
Libera Triestina	1330 — 1340
Lloyd	2200 — 2300
Lussino	2950 — 3000
Martinolich	440 — 450
Oceania	510 — nom.
Premuda	690 — 700
Tripovitch	640 — 650
Ampela	700 — 710
Cement Dalmatia	390 — 400
Cement Spalato	455 — 460
Krika	659 — 661
Cistilnica petroleja	4000 — 4100

Tuja valuta na tržaskem trgu:

V Trstu, dne 2. junija 1920.

Neprepečatene krone	7 — 7.50
avstrijsko-nemške krone	10 — 10.90
čehoslovaške krone	38 — 40
dinarji	62 — 64
levi	38 — 40
marke	46 — 47
dolarji	16.35 — 16.50
francozski franki	132 — 133.50
švicarski franki	310 — 320
angleški funti, papirnati	66 — 67
rublji	24 — 26
napoleoni	66 — 68
angleški funti, zlati	86 — 88

Pipčarstvo in pipčarji.

Popravek. V izkazu za peti mesec, objavljenem v torkovski številki, naj se čita: izkazano v št. 125. L 1377 —, 1 srebrna lira, 1 srebrna krona (ne pa L 777) —. Nadalje: Skupni iznos petega meseca L 8653705 (ne pa L 8053705). Pipčarji za CM družbo: Naš Tone z obsebnega ozemlja nabral med svojimi prijatelji v Gorici v narodni gostilni gospoda Podgornika (Central) L 93. — Grom za uslugo L 5. — Denar hrani uprava.

Gosp. Grivičič, Zagreb, po pipčarju lir 500. —; Živel!! (Denar hrani dr. Mikuletič.)

DAROV.

V Idriji se je nabralo za žensko podružnico CMD L 151. —. Za možko podružnico CMD darujejo: Just Maurič L 2. —, Ivan Vidmar L 2. — in Verh Nazarij L 3. —. Skupaj L 7. —. Lovsko društvo "Komen" je nabralo v spomin pok. tovariša Viktorja Adamiča za CMD L 70. —. Denar hrani uprava. — Ker gospice niso hotele sprejeti za trud pri pogrebu Lojske darujemo CM družbi 30 L. — Za slovenske šole v Trstu je daroval Jean Ecüreieu 10 lir. Denar hrani uprava. — Gosp. Grivičič, Zagreb, lir 500. — za Pol. društvo "Edinosti".

Zadnje vesti.

Naši delegati na mirovni konferenci.

BELGRAD. 1. Naši delegati na mirovni konferenci v Parizu Radović, dr. Rybař in dr. Zolger so oproščeni dolžnosti kot člani jugoslovenske mirovne delegacije. Našo državo bosta zastopala na mirovni konferenci odslej samo se dr. Trumbić in Pašić.

Parobrodni promet med Nemčijo in Jugoslavijo.

BELGRAD. 1. Bavarski "Lloyd" je uvedel redno parobrodno službo med Nemčijo in Ju-

goslavijo. Nemčija bo uvedla redne parobrodne zveze z Jugoslavijo. Ravateljstvo tega društva je v Belgradu.

Vest o prekinjanju odnosajev med čehoslovaško in Poljsko neresnične.

PRAGA. 2. Tiskovni urad čehoslovaškega ministrstva vnanih stvari javlja: Vesti dunajskih in berlinskih listov, prispelje iz francoskega vira, o prekinjanju odnosajev med čehoslovaško in Poljsko so brez vsake podlage.

Orki zasedli Dedeagač.

ATENE. 1. Uradno se javlja, da so močne grške čete brez nezdod zasedle Dedeagač in Gümbüdjino.

Madžarska podpisuje mirovno pogodbo jutri.

PARIZ. 3. Madžarsko odposlanstvo podpisuje mirovno pogodbo jutri, 4. t. m., v Francoski palači v Marsilji. Smatra se, da bo pristen tudi grški kralj.

Politični pregled.

V Jugoslaviji je ministrski predsednik Vesnić poročal o jadranskem vprašanju. Njegovo poročilo je bilo sprejeto z odobravanjem. Jugoslovensko mirovno odposlanstvo, ki je sedaj zastopano samo po Trumbiću in Pašiću, bo zahtevalo, da Madžarska podpisuje in izvrši mirovno pogodbo.

V čehoslovaški je bil zopet izvoljen za predsednika republike Masaryk, ki je izdal odlok o amnestiji političnih zločincev. Vest o prekinjanju odnosajev s Poljsko je neresnična.

Poljska je v boju z Rusi stopila v defenzivo. Spor radi težinskega vprašanja traje še vedno.

Rusija je poslala svoje odposlanstvo v Anglijo v svrhu gospodarskih pogajanj, katerih se udeležuje tudi Francija. Mir z Letiško je skoraj sklenjen. S Perzijo se začnejo pogajanja.

V Avstriji se je razkrila monarhistična zarota, podpirana od Madžarske.

Madžarska je sklenila, podpisati mirovno pogodbo.

V Nemčiji se baje pripravlja nov državni prevrat. Vlada je ukrenila protikupepe.

V Franciji je končala železničarska stavka. Zaela se je preiskava proti stavkajočim.

Anglija se baje pripravlja na resen nastop proti uporni Irski. Lloyd George je sprejel ruskega delegata Krasina.

Grčija je začela zasedanjem Francije in s pogajanj z Anglijo zaradi Cipra. Zaradi agitacije v prid povratni bivšega kralja Konstantina je bilo proglašeno obsedno stanje.

V Italiji je sklicana zbornica za 9. t. m. Vlada ima velike težave z uporniki v Tripolisu, z gibanjem v Furlaniji in z meznim gibanjem pošnih uslužbenecv. Papež je začel akcijo za pobratenje narodov.

V Turčiji se vrše boji med vladnimi in nacionalističnimi četami, ki zadnje dni zmagačujejo.

Ameriški senat se je izjavil proti sprejemu protektorata nad Armenijo.

Viktor Maganja

posestnik

danis, 2. junija, po dolgi in mučni bolezni, previden s svetolajstvi za umirajoče, v najlepši moški dobi, 42 let star, izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb dragoga pokojnika se bo vršil v petek, 4. t. m. ob 10 predpoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Divča, 2. junija 1920.

Fani, soproga, Viktor, sin.

se računajo po 20 stotnik beseda. — Najmanjša pristojbina L 2. —. Debele črke 40 stotnik beseda. Najmanjša pristojbina L 4. —. Kdor išče službo plača polovično ceno.

FOTOGRAFSKEGA UČENCA sprejme takoj fotograf Jerkič, ul. Roma 24, Trst. 724

POSESTNIK, vdovec, 45 let star, z otroci, želi znanja v svrhu ženitve, z gospodično ali vdovo brez otrok, od 40 do 45 let. Ponudbe na ins. odd. "Edinosti" pod "Tajnost" 725

PRODA se decimalna tehtnica in razna oprava za mlekarstvo. Ul. Valdirivo št. 29, M. Mosetig. 720

VEČ VOZOV, težkih in lahkih je na prodaj v Barkovljah št. 35. 723

DVE KOZI z mladici na prodaj. Sv. M. Magd. zg., Franciska Tominc. 722

PRODAM HISO. Boccaccio št. 10, vogal ul. Gazzoletti, mizar. 721

ABSOLVENTINJA dvorazredne slovenske trgovske šole večta slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, želi vstopiti v službo v mestu ali na deželi. Ponudbe na ins. odd. "Edinosti" pod "Absolventinja". (4006)

SREBRN DENAR kupujem po najvišjih cenah v vsaki množini. Pridem lahko ponj. Alojz Povh, Garibaldjev trg št. 3 (prej Barriera.) Tel. 329. 3341

ZAVEDNI SLOVENC, kateri želijo kupiti poslastice v Ljubljani ali ljubljanski okolici, naj se obrnejo na Franca Goldman, Križevniška 9, Ljubljana, Jugoslavija. 717

MODISTKA, Slovenka, se pripravlja cenjenim damam v mestu in okolici. Ulica Ales. Volta, št. 2, V. nadstr. vrata 19. (za ljudskim vrtnom.)

PRODAJALKA, dobra moč v speceriji in manufakturni stroki želi premeniti službo. Naslov pove ins. odd. "Edinosti" 4008

GOSPODIČNA PRODAJALKA išče službo v kakih trgovini ali kot praktikantinja v kakih pisarni, najraje na deželi. Ponudbe na ins. odd. "Edinosti" pod "Prodajalka". 715

PRAŠIČ, zdravi se dobi pri Ivanu Jeržalu, Boršt št. 1. Blago prvovrstno, teže od 10 do 25 kg. Cena po dogovoru. 708

KUPUJEM CUNJE po 45, železo po 33 stot. Skladišče Campo Belvedere 2 709

SLUŽKINJO, Slovenko, praktično vseh domačih del išče slovenska družina. Dobra plača, dobra hrana. Dvomeščni dopust. Predstaviti se v pisarni Lentič, ul. Felice Venezian 5 od 11 do 12. 4007

LEPA VILA v bližini Bleda, na Gorenjskem se ugodno proda. Naslov pove ins. odd. "Edinosti". 718

GOSPOD, pošten mladenič, v dobri službi, želi znanja v svrhu ženitve z dobrosrčno gospodično, mogoče šiviljo, 28 do 38 let staro, neomadeževane preteklosti. Resne ponudbe pod "Resnica" na ins. odd. "Edinosti". 688

ANGLISKI in francoski jezik se uči na Acquedotto št. 20, in ul. Boccaccio št. 3, vrata 14. Otvoritev posebnih tečajev za odrasle in deco ter trgovsko korespondenco.

ISCE SE pridružen vrtnar za cvetlice, stalno 28 ur na teden. Zastojni je ponuditi se brez izpričave dobrega vedenja in dolgi let službe. Ponudbe na ins. odd. "Edinosti" pod "Jaz sem cvetlični vrtnar." 667

VSAKOVRSNE VREČE kupujem in plačam po najvišjih cenah. Jakob Margon, Solitario 19. 697

KUPUJEM ŽELEZO po 32 stot. kg, baker 4.80 kg bron 4. — kg, medenino 1.60 kg, svinec 1.40 kg lito železo 44 stot. kg, kosti 20 stot. kg. Ul. S. Francesco 10, Miheučič. 687

PIANINO ali glasovir, tudi potreben poprave, kupim v vsakem kraju po najvišji ceni. Mirodolina Zigon, Trst, ulica XXX. oktobra št. 8. 527

KROJACNICA Avgust Štutar ul. S. Francesco d'Asist št. 34. III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3367

Vsi k predstavi v 5. dejanjih

„Revček Andrejček“ ki jo priredi magdalenska podruž. „Ljudskega odra“ v nedeljo, 6. junija, v dvorani g. J. Miklavca, p. d. Kačun. Začetek točno ob 18.

Vino in žganje pristno, na debelo in drobno. Vino belo in črno različnih stopinj. — Žganje istrsko. — Za krmčarje in gostilničarje cene nizke, za cele vagone 2% popusta. **GIOVANNI CARPENETTI** zaloge in pisarna v Trstu, ul. G. Vasari št. 14, tel. št. 28-38

DR. MRAČEK LEOPOLD ZOBOZDRAVNIK Trst, Corso Vittorio Emanuele III. 24, I. sprejema od 9-12 in od 15-18.

Brezbolesno izdiranje zob, zlate krone, zlati mostovi brez neba. — Vse po moderni tehniki, ameriški in švicarski sistem.

G. PINO, zlatarnica-urarnica Trst, Corso Štev. 15

Kupujem srebrne krone in goldinarje po najvišjih cenah

KOŽE ustrojene in sirove prodaja na debelo

Tordku EDGARDO LOEWI — Trst, ulica Cesare Battisti št. 14

Zobozdravniški ambulatorij Zobozdravnik dr. E. CLONFERO

— in —

dentist STANKO PERHAVEC

Trst, Trg Goldoni št. 11, II. nadstr.

sprejema od 9-12 in od 15-19

vsaki četrtek, petek in soboto

Izdiranje zob brez holecin, zobovja, zlati mostovi brez neba, reguliranje zob in zlate krone.

Vsa dela se izvršujejo po moderni tehniki.

PFaff Stroji za šivanje in vezanje pravi namisti uzori Seidel & Neumann in „Singer“ Gast & Gasser Trška ustanovljen 1. 1874. **FRANCESCO BEDNAR** Trst, ul. Campanile 19

ZOBOZDRAVNIŠKI KABINET Viljem TUSCHER

ulica XXX. oktobra št. 13

ostane zaprt do 5. junija.

— TVRDKA —

Alarico Lantschner

v Trstu, Via Roma 20 (bivša ul. delle Poste) vogal ul. Giorgio Galatti. Zraven velike pošte. — Telefon 198.

Dvokolesa, motorna kolesa, pritlikline, pnevmatični predmeti. Popravila. — Delo solidno.

ZOBOZDRAVNIŠKI KABINET ulica Chiozza št. 5, I. nadstr.

Sprejema od 9-18 in od 15-17. Izvršujejo se umetni zobje v kakršnemsibodi sistemu z nekom in brez neba po moderni tehniki.

Dr. F. Tamburini MARIO CORO, tehnični vodja.

JADRANSKA BANKA Del. glav.: K 30,000,000. Rezerve K 10,000,000

Belgrad, Celje, Dabrovnik, Dunaj, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opalja, Sarajevo, Split, Sibenik, Trst, Zadar, Zagreb

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. Sprejema vloge

na hranilne knjižice ter jli obrestuje po 3 1/2%, a v bancogiro prometu po 8%.

Vloge, ki se imajo dvigniti samo proti predhodni odpovedi, sprejema po posabno ugodnih pogojih, ki se pogodijo od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostne predale (safes). Bančni prostori v Trstu se nahajajo: ul. Cassa di Risparmio, ul. S. Nicolo

Telefon: št. 1463, 1793, 2576

— Bilagaja posluje od 9.30-12.30 in od 14.30-16 —